73-7

EZERMESTER

Esztergált ajándékok
a 2. oldalon

ÜDVÖZÖLJÜK
A X. VIT
RÉSZTVEVŐIT

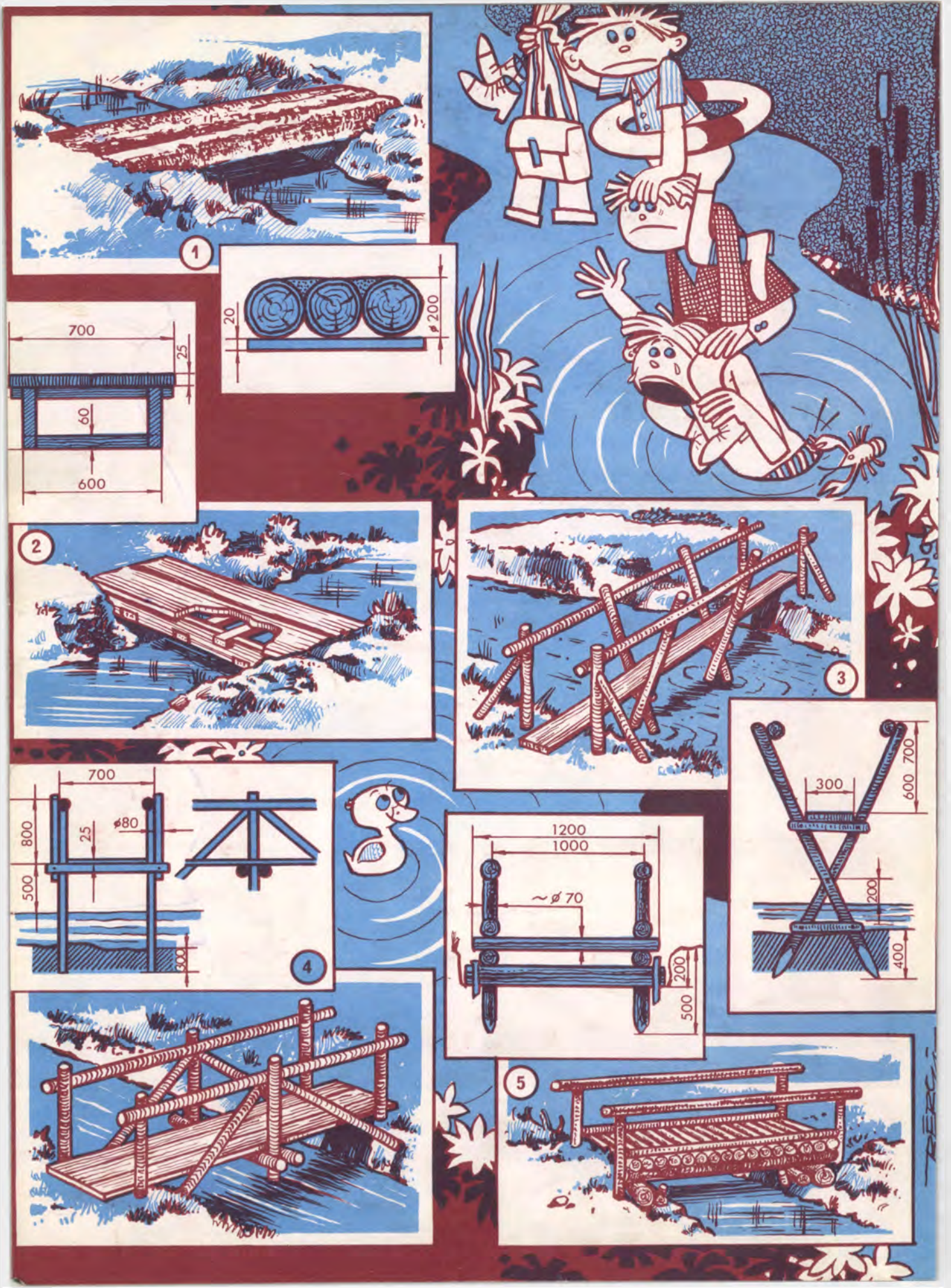
1
20
ø200
700
25
60
600
2
3
700
800
25
ø80
500
300
4
1200
1000
~ø70
200
500
300
700
600
200
400
5

Építsük magunk!

BÜRÜT A TÁBORBA

Táborozás! Ez a szó bizonyára kedves emlékeket ébreszt olvasóinkban. Sőt sokan — főként a fiatalok — már türelmetlenül várják, hogy a tábori élményeiket újabbakkal gazdagítsák, amikor idén is majd a táborban töltik szabadságukat, szünidejük egy részét. Ez érthető is, hiszen a szabadban „lakás" sok vidám kalandot tartogat a táborozóknak.

Gyakori, hogy a tábort erdő mellé, ill. tisztásra telepítik, lehetőleg kis patak közvetlen közelébe. Ám a két partot híd azonban csak ritkán köti össze. Pedig biztonságos és főleg száraz lábbal átkeléshez a kis patakot gyalogos átjáróval, bürüvel kell áthidalni. Ehhez nyújtunk segítséget néhány tábori híd leírásának ismertetésével. A rajzokat a szemközti, színes borítónkon mutatjuk be. Összeállításukhoz csupán néhány kidőlt, nem túl vastag fatörzs, néhány szál palló, az ácsoláshoz szekerce, a híd összeállításához pedig szegek (ácskapcsok) és kalapács szükségesek.

HÁROM-NÉGY FATÖRZSBŐL

erős, időálló kis hidat üthetünk össze (1). A patak két partján ássunk a fatörzsek átmérőjével azonos mélységű, kb. 40 cm hosszú és a leendő híddal azonos szélességű mélyedést. A hidat alkotó törzseket fektessük egymás mellé, majd végeikre szegezzünk egy-egy deszkát, vagy vastagabb lécet. Az összefogott fatörzseket ezután tegyük a part mélyedésébe, a „hídfők" köré szórjunk földet és erősen döngöljük le. A fatörzsek közötti mélyedéseket is kitölthetjük földdel, akkor a hidat biztonságosabban használhatjuk.

DESZKA-BÜRÜ

Szintén egyszerű, de szélesebb járófelületű hidacskát nemcsak fatörzsekből, hanem tartógerendákra szegezett deszkákból is készíthetünk (2). A munkát ekkor is a hídfők helyének kiásásával kezdjük el. A gödör kb. 12 cm mély legyen. Ezután deszkákból állítsuk össze a kis híd tartószerkezetét. A két-három, 80 cm hosszú merevítő lécet szegekkel erősítsük a két hosszanti tartógerenda közé.

Ha a vázat már összeerősítettük, a méretre fűrészelt deszkákat ferdén beütött szegekkel rögzítsük a gerendákhoz. A hidat tegyük a part kiásott mélyedésébe, s a hídfőket ledöngölt földdel rögzítsük.

KORLÁTTAL VÉDETT,

két X alakú pillérrel alátámasztott hidat (3) széles, sekély vizű patak fölé érdemes építeni. A vékonyabb fatörzsekből összeállított, X alkú pilléreket süllyesszük a patak medrébe. A pillérek közepe — ahol a két fadarabot összeerősítettük — legalább 20 cm-re legyen a víz szintjétől, az alsó összekötő darab pedig a meder fenekén feküdjön. Ha ezzel elkészültünk, a pillérek felső összekötő fájára fektessünk egy széles deszkát, s szegekkel erősítsük rá.

A híd karfáit az X alakú fatörzsek végéhez és a két parton függőlegesen a földbe ütött fadarabokhoz szegezzük. A faoszlopokat a parttal párhuzamos irányban merevítsük ki.

ERDEI HIDAK

Hosszabb ideig tartó, ill. évről évre megismétlődő táborozáshoz időtállóbb hidat készíthetünk az erdőben összegyűjtött, kiszáradt —, de nem korhadt — vastagabb faágakból és néhány pallóból, esetleg deszkából (4).

A hídnak csak egy tartópillérje van, de az nagyon szilárd, hiszen a patak két partjához is kikötjük. Először a két, kihegyezett végű fatörzset verjük a patak medrébe, majd azokat két vízszintes ággal fogjuk közre. Az összekötő faágakat a patakpart magasságában szegezzük a pillérekre. Ezt követően mindkét oldalról támasszuk ki átlósan elhelyezett és a partba süllyesztett ágakkal.

A hídfők oszlopait verjük mélyen a talajba, s utána már felerősíthetjük a híd karfáit is. Végül fektessük le a pallókat, s azokat szegekkel rögzítsük a hídfők oszlopaihoz, illetve a pilléreket összefogó faágakhoz.

Ahol igazán sok a fa, az összegyűjtött fatörzsekből hangulatos hidat készíthetünk (5). A híd tartópilléreit a part oldalába süllyesszük. Ássuk ki a hídfők helyeit, a mélyedésekbe fektessünk egy-két fatörzset, s eléjük verjünk két-két vastagabb faágat. Így a fatörzsek nem mozdulhatnak el.

Következő munkafázisként üssük földbe a karfák tartóoszlopait, majd a függőlegesen álló fák közé fektessünk két hosszú ágat, s szegekkel rögzítsük az oszlopokhoz, valamint az alattuk levő fatörzsekhez. A partokat összekötő ágakra keresztben szegezzük fel a járófelületet alkotó, vastagabb faágakat, a keresztirányú törzseket pedig egy újabb, hosszában elhelyezett fával fogjuk közre. Végezetül szegezzük fel a híd két karfáját is.

— sj —

EZERMESTER

A MAGYAR KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK BARKÁCSOLÓ FOLYÓIRATA

1973. 7. szám, XVII. évfolyam

Főszerkesztő: SZŰCS JÓZSEF

Szerkesztőség:
1051 Budapest V. ker., Münnich Ferenc utca 15.
Telefon: 317-324

Postaküldemények: 1361 Budapest, 501 Pf. 34.

Tanácsadó szolgálatunk:
1054 Budapest V., Beloiannisz u. 10.
Telefon: 120-787

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Dr. PETRUS GYÖRGY

Kiadóhivatal: 1374 Budapest, VI., Révay utca 16. Telefon: 116-660. Megjelenik havonta egyszer. Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta Hírlap üzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI, 1900 Budapest, V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy csekkbefizetési lapon (csekkszámlaszám 215—96. 162.)

Előfizetési díj: negyedévre 12,— Ft, fél évre 24,— Ft, egész évre 48,— Ft

Közlésre alkalmatlan kéziratokat, képeket, rajzokat nem őrzünk meg és nem juttatunk vissza

Index: 25 213

73.1688 Az Athenaeum Nyomda rotációs mélynyomása. A borító offsetnyomása

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA vezérigazgató

MAGYARÁZAT
a cikkeink mellett látható jelekhez

- Egyszerű, könnyen elkészíthető.
- Közepes felkészültséget és szerszámot igénylő.
- Csak jól képzettek által, speciális szerszámokkal készíthető el.
- ★ Eredeti, saját, először megjelent anyag, új konstrukció.
- ★★ A hazai lehetőségekhez igazított, átdolgozott ismertetés.
- ★★★ Nálunk még ismeretlen ötlet alapján.

A TARTALOMBÓL

Mit vigyünk a VIT-re? 2
Kitűzés – felmérés 4
ÖTLETPARÁDÉ 6–7
NŐP 10
IKEBANA 11
Víz-lég tisztítás 12
Hétvégi amatőröknek 14
Nyárstűzhelyek 15
Magnó elixírezés 20
KÁBELDOB 22
Eiffel-torony – fából 25
Csináld nekünk – pályamű . . 26
Folyadékőr 29

1973/7

Mit vigyünk a VIT-re?

Ajándékok új barátainknak

Ezekben a napokban olvasóink közül is már bizonyára sokan készülődnek az ifjúság Berlinben, az NDK fővárosában megtartandó nemzetközi seregszemléjére. Érthető, hogy a delegáció tagjai szeretnének minél több kedves és eredeti, egyéni ajándékkal kedveskedni majd új barátaiknak. S mert az idő elég rövid, ezért egypár gyorsan kialakítható ajándéktárgy elkészítésének leírásával könnyítünk az ajándékozók gondjain. (Az ötletek természetesen másféle utak során is jól hasznosíthatók!)

Jelvény- és bélyegtok

A VIT-eken mindig nagy sikere van a különféle jelvényeknek — amelyek a találkozó végére rendszerint gazdát cserélnek. Ezért azokból célszerű többet is magunkkal vinnünk. Mutatósabb, ha a jelvényeket nem kabátunk hajtókájába szúrva, hanem kis tokba helyezve (1) mutatjuk be, adjuk át. A tok elkészítéséhez elég egy keményfedelű, már nem használt naptár, vagy kis könyvecske borítótáblája, vékony poliuretánhab darab és némi karton. A naptár borítóját óvatosan fejtsük le a könyvecske testéről, azaz az összefűzött lapokról. A borítótábla jobb oldalára — belülre — ragasszunk kartoncsíkból szegélyt, majd poliuretánhab „párnát" (2), s a jelvényeket szúrjuk a habba. A kis könyvecske kemény táblája védi a jelvényeket, s ruhánkat a jelvénytűk okozta sérülésektől.

A kemény naptárborítót kis **bélyegalbum** készítéséhez is felhasználhatjuk. PVC-fóliából varrjunk össze kis tasakokat, amelyekbe a VIT-re kibocsátott bélyegeinket tehetjük. A tasakoknak azonban csak három oldalát varrjuk le, hogy a bélyegeket csere alkalmával ki lehessen emelni. A PVC-tasakokat tűzőgéppel fogassuk össze, majd egy-két öltéssel rögzítsük a könyvtábla gerincéhez. Így a tasakokat úgy lapozhatjuk, mint egy könyvecske lapjait.

Érmetok

Kedves emléktárgy a különböző országok pénzérme-sorozata is. Ám csomagolásuk sem mellékes. Ezért PVC-fóliacsíkot hajtsunk hosszában ketté, majd helyezzük abba a különböző címletű pénzérméket. Majd varrógéppel óvatosan varrjuk össze a fólia széleit. Ezután az érméket csúsztassuk egymástól azonos távolságra és most már keresztben, érménként is varrjuk le a tokot. A pénzdarabok így nem csúszhatnak egymásra, s a tok — harmonikaszerűen összehajtogatva — kis helyen is elfér (3). A hosszúkás tok felső részébe előzőleg — a fóliák közé — csúsztassunk kis nemzetiszínű szalagot, alulra pedig egy KISZ-jelvényt. Így a megajándékozott később is könnyen azonosíthatja az érmék „állampolgárságát".

Autogramok — „kutyabőrön"

A VIT-en megismert új barátaink kézjegye mindenkor kedves emlék lesz számunkra. De különösen akkor, ha az autogramokat időtálló anyagra, pl. bőrre íratjuk. E célra kitűnően megfelel a Bőr- és Cipőkellék boltokban kapható bélésbőr, vagy a

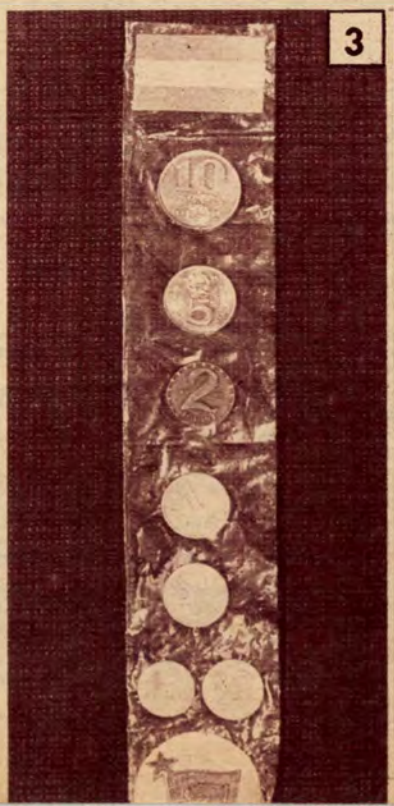

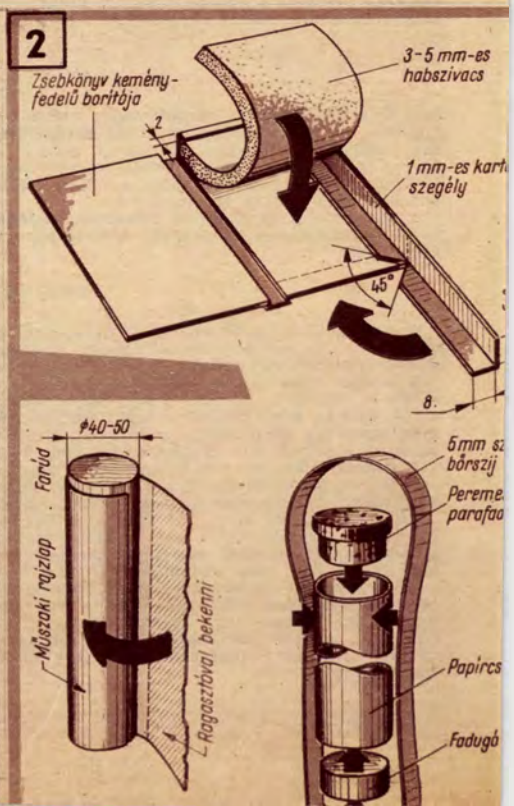

sport-vikszos felsőrész bőr. Nagysága ne legyen nagyobb egy írógéppapírénál. A bőr peremét ollóval szabálytalan vonalban vágjuk körbe, majd a csipkézett széleket gázlángba tartva égetéssel színezzük el, amivel „antikizáljuk" a bőrt (4). Az elszenesedett részeket óvatosan távolítsuk el, majd denaturáltszesszel mossuk le a bőrdarabot. A „kutyabőrt" öszszecsavarva, papírhengerbe dugva tartsuk. A tokot rajzlapból, ragasztással készítsük el (5), s esetleg könyvkötő vászonnal is borítsuk be. A tok fülét csuklónkra vagy esetleg egy kis karabinerrel nadrágunk övére csatolhatjuk, hogy mindig kéznél legyen.

4

Bőrönd-azonosító jel

Az utazás során sok félreértéstől kímélhetjük meg magunkat, ha bőröndjeinket egyéni jelekkel látjuk el. Hiszen a sok, manapság egyforma bőrönd közül nehéz gyorsan kiválasztanunk a sajátunkat, s ha nem figyelünk, esetleg mását kapjuk fel, vagy más viszi el a mienket. Ezt könnyen elkerülhetjük, ha a bőröndre elütő színű „Cellux" csíkokat ragasztunk. A megoldás előnye, hogy a csíkok később könnyen eltávolíthatók. Ha már nem szükségesek, lehúzásuk után a bőrönd felületéről benzinnel lemoshatjuk a rátapadt ragasztóanyagot. **BsJ.**

X. VILÁGIFJÚSÁGI ÉS DIÁKTALÁLKOZÓ
1973 BERLIN, AZ NDK FŐVÁROSA

Esztergált ajándékok

Fából is készíthetünk mutatós ajándékot, például gyertyatartót vagy képtartót. Egy közepes teljesítményű faesztergával (amilyen például az UB—550-é, vagy a Multimax-é) már bátran vállalkozhatunk a képeinken (7, 8) látható esztergált ajándékok elkészítésére.

Először is szerezzünk be szép mintázatú, hengeres szil-, gyertyán-, dió-, körte vagy cseresznyefát. Vizsgáljuk át a kiválasztott anyagot, nem repedt-e, s miután eldöntöttük, melyik tárgyat kívánjuk elkészíteni, lássunk munkához.

Esztergált gyertyatartó

Tervezzük meg a gyertyatartó formáját, majd készítsünk keménypapírból negatív sablont. Fogjuk be az esztergába a kb. ∅ 60×180 mm-es fahengert (6), s kezdjük el az esztergálást. (E művelethez hasznos tudnivalókat olvashatunk lapunk 1970/3. számában.) Munka közben a sablonnal többször is ellenőrizzük a gyertyatartó kialakuló formáját. Ha bízunk ízlésünkben, fantáziánkban és kézügyességünkben, a tartó formáját tervezés nélkül, esztergálás közben is kialakíthatjuk.

Végül a felületet — a munkadarab forgása közben — durva, majd finom szemcsés csiszolóvassal csiszoljuk át. Gyertyatartónkat meghagyhatjuk eredeti (natúr) színében is (7). Akkor többször kenjük be színtelen nitrolakkal. De ha a fa nem szép erezetű, a tárgyat vonjuk be színes Camping-zománccal, de arra ügyeljünk, hogy a festék és a gyertya színe összhangban legyen.

Képtartó

Alaplapja 10×80×200 mm-es deszka. A két oszlopot 20—30 mm átmérőjű, kb. 110 mm hosszú fahengerből esztergáljuk ki. Vigyázzunk, nehogy közben a vékony korongok letörjenek. Ha kialakítottuk az oszlopok végső formáját, mindkettő oldalába fűrészeljünk 3—4 mm mély, 4—5 mm széles, hosszirányú hornyot. Azokba kerül majd a két üveglap. Ezután az oszlopok talpát fűrészeljük le kb. 15 fokos szögűre, hogy azok az alaplapon hátrafelé dőljenek.

A két oszlopot alulról behajtott, süllyesztettfejű facsavarral fogjuk fel az alaplapra. (Az oszlopok egymástól távolságát a kép mérete alapján határozzuk meg.) Fúrjunk 2 mm átmérőjű lyukat az oszlopok tetejébe, s a furatokba illesszünk pálcikákra ragasztott zászlókat (8). Végezetül vonjuk be képtartónkat színtelen lakkal, majd tegyük helyére az üveglapok közé helyezett képet. (A kép előtti felületre — még lakkozás előtt — emlékszöveget is írhatunk!)

—is—

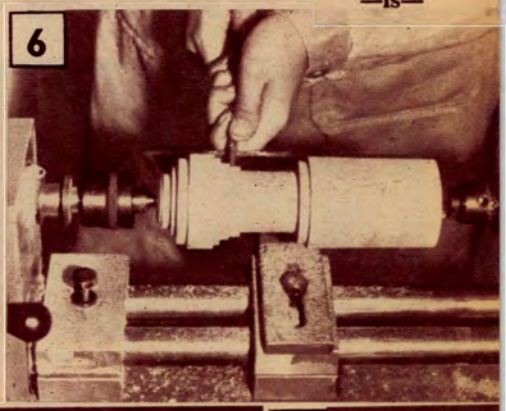
6

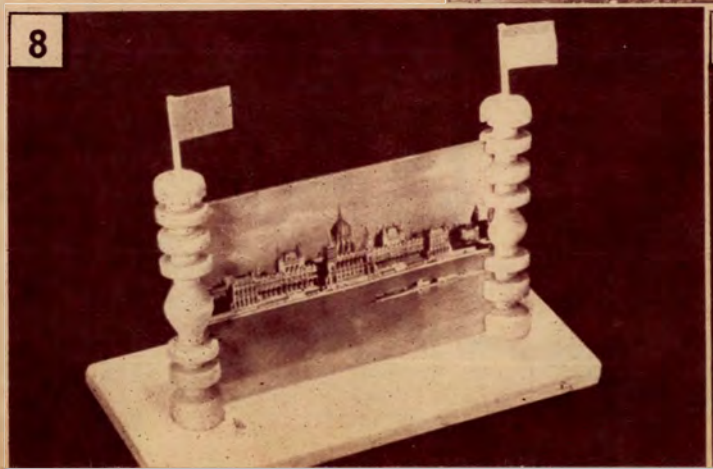
8

7

Az EM bemutatja...

...a kitűzést–felmérést

Ház, hétvégi ház és telektulajdonosok gyakran szembekerülnek a „nagy" feladattal: méretarányos rajzot kell készíteni a telekről! Ilyen terv szükséges például a kerítésoszlopok számának és a gyümölcsfák helyének meghatározásához, vagy a szerszámkamra és más melléképületek alapjának kitűzéséhez. Ha a telek lejtős, a teraszos kiképzéshez is tudnunk kell a lejtés fokát, a vízszintes vetületet stb. Ezekkel a munkákkal szakembert megbízni drága mulatság. Annál inkább sem, mert a kisebb — nem hatósági, perdöntő kitűzési és tervkészítési munkákat magunk is elvégezhetjük, ha elsajátítjuk a földmérés alapismereteit — cikkünk alapján.

KIMÉRJÜK A TELKET!

Az újdonsült telektulajdonosok egyik első teendője a telek rendezéséhez nélkülözhetetlen méretarányos rajz készítése. E művelethez természetesen különféle műszerek, eszközök is szükségesek, így legalább 15 m hosszú mérőszalag, három négy darab kitűzőkaró, függőón, vízszintező és egy állványos szögmérő. Kitűzőkarót partvisnyélből csinálhatunk. Egyik végét kihegyezzük, szárát pedig 20 cm-ként váltogatva sötét-világos csíkosra festjük.

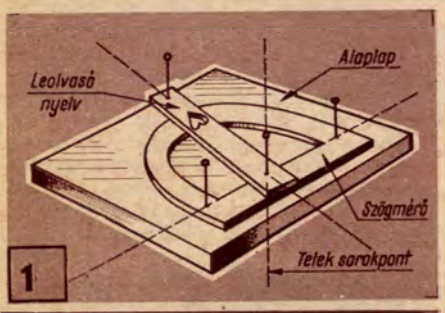

Állványos szögmérőt (1) is összeállíthatunk. Egy kb. 1×30×30 cm-es deszkalapra ragasszunk műanyag- vagy papírszögmérőt. Sima, 0,5 cm vastag rétegelt lemezből lefűrészelt 2×12 cm-es csík lesz a leolvasó nyelv. Lapjából lombfűrészszel vágjunk ki szívalakú nyílást, amelyen át leolvassuk majd a szögértékeket. A leolvasó nyelvet egy, kb. 120-as szeggel erősítsük a szögmérő középpontjához és az alaplaphoz. A 0 és a 180 fokhoz szintén üssünk egy-egy derékszögben álló 120-as szeget, a nyelv másik végébe 100-asat. Lényeges, hogy a szegfejek egy síkban legyenek. Az alaplap aljára — a szögmérő középpontja alá erősítsünk csavaranyát, amelybe behajtható egy fényképezőgép állvány rögzítőcsavarja, amivel szögmérőnket egy fényképezőgép állványra szerelhetjük.

A telek felmérésekor az állványra szerelt szögmérőt a telek egyik sarokpontja fölé állítsuk fel. Az állvány lábai alá tegyünk lapos köveket, majd az alaplapot szintezővel — ónnal állítsuk be. Függőónnal ellenőrizzük, hogy a szögmérő középpontja pontosan a teleksarkot jelölő cölöp felett van-e. Utána üssünk le egy-egy kitűzőkarót a teleksarkokon. A karók függőleges állását függőónnal ellenőrizzük.

A mérési műveletek sorrendje rajzunkon (2) látható: állítsuk egy-vonalba a **B, A, C** és **Z** pontokat, hogy a nyíl irányából nézve a három szeg feje és a **Z** kitűzőkaró egy vonalban legyen. Ezután úgy állítsuk be a leolvasó nyelvet, hogy az **A** és a **D** szegek, valamint az **X**-szel jelölt kitűzőkaró egy vonalba essen és a szívalakú nyíláson át olvassuk le a mutatott szögértéket. Nézzünk át mégegyszer a pontosan egyszintben, vízszintesen álló szegfejek fölött és figyeljük meg, hogy azok vonalában a kitűzőkarókon alulról milyen magassági színjelet látunk. Ha most a szögmérőn lemérjük a szegfej és a talaj közötti távolságot, abból kivonjuk a megfigyelt színjel magasságát, s a kapott adatot százzal szorozzuk, majd osztjuk a szögmérő és a kitűzőkaró közötti távolsággal, megkapjuk a telek lejtésének értékét %-ban. Például, ha a szegfej és a talaj közötti távolság 1 m, a kitűzőkarón megfigyelt magasság 0,4 m, s a kettő közötti távolság 4 m, akkor 1—0,4× 100, osztva 4-gyel, ami 15%-os lejtésnek felel meg. [Nagy lejtési szög esetén más módszert (3) kell majd alkalmaznunk.]

A szögellenőrzést a telek többi sarkára is el kell végeznünk. Helyezzük tehát át segédeszközünket a **Z**-vel jelölt teleksarok fölé, jelöljük meg kitűzőkaróval az előző mérési helyet és az **Y**-nal jelölt sarkot. A mérést az előzőek szerint végezzük. (Sokszögű területeket háromszögekre legcélszerűbb felbontani.) A szög-

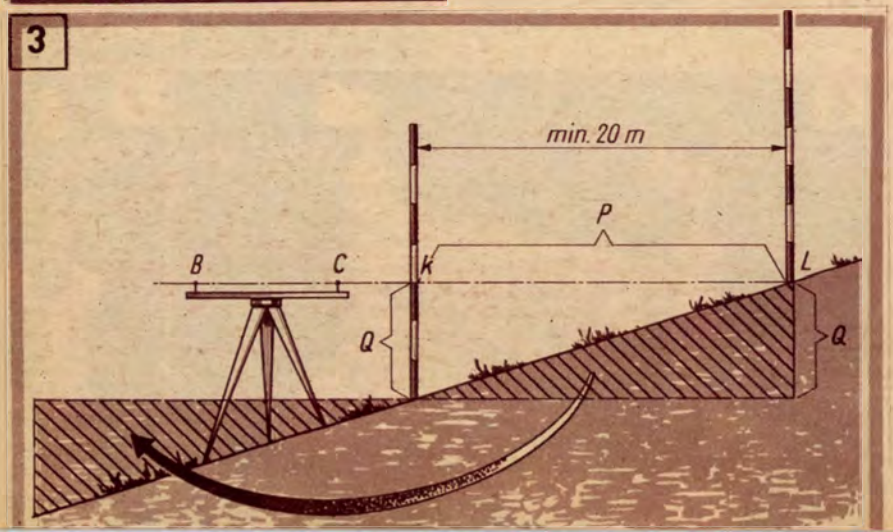

mérések végeztével mérjük le a sarokpontok közötti távolságokat, majd a kapott adatok birtokában milliméter papírra szerkesszük meg a telek méretarányos rajzát. De többször ellenőrizve, nagyon pontosan szintezzünk, mérjünk, rajzoljunk, mert még úgy is csak megközelítő pontosságú adatokat kapunk.

LEJTÉS MÉRÉSE

Ha lejtős telekre teraszokat, melléképületet kívánunk építeni, ismernünk kell a telek lejtésének mértékét. A méréshez a már ismert állványos szögmérőt és két kitűzőkarót használunk.

A karókat a magasabban levő telekrész hosszanti oldalvonalai mentén üssük le, majd a szögmérőt úgy állítsuk fel, hogy felülete vízszintes legyen, s a 3. ábrán jelzett **B, C,** és **L** pontok egy vonalba essenek. Ha ezek után lemérjük a **K** pont és a föld közötti távolságot **(Q)** megkapjuk, hogy az **L** pont alatt milyen mélyen kell leásnunk a „vízszintig". A **P** és a **Q** távolságok ismeretében trigonometriai számítással vagy (könnyebben) kiszerkesztéssel határozhatjuk meg a lejtés szögét.

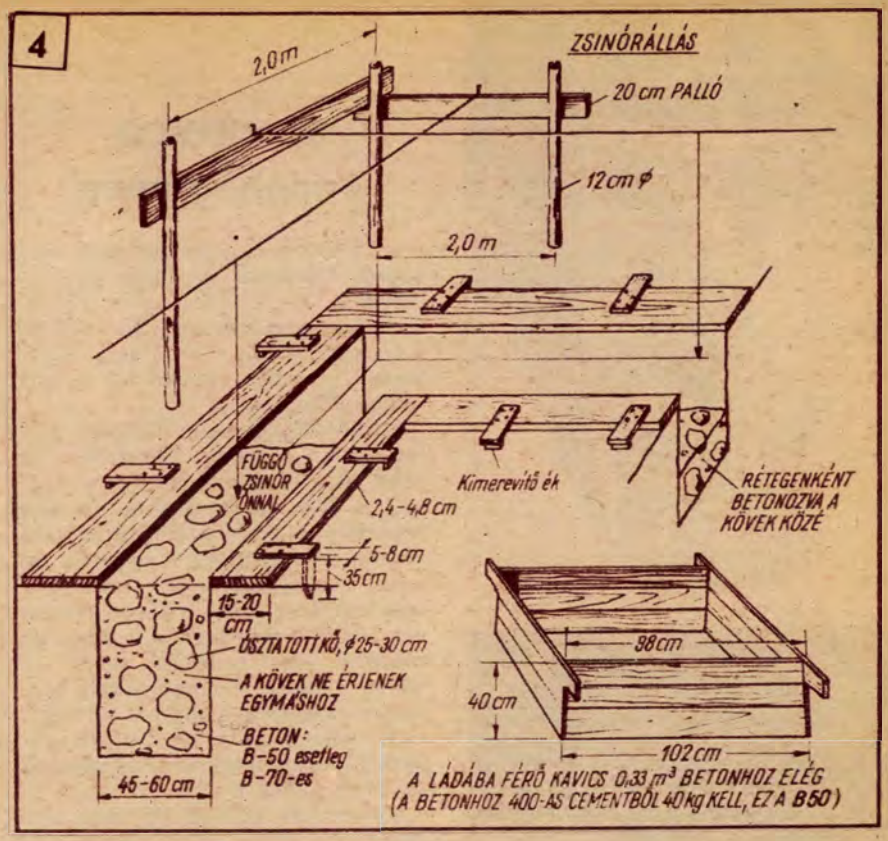

ALAPOK KITŰZÉSE

Egyszerűbb épületek (pl. szerszámkamra, garázs) alapjait is kitűzhetjük magunk. A kitűzött értékek felméréséhez, rögzítéséhez és az alapásás megkönnyítésére készítsünk zsinórállást. A kitűzés megkezdése előtt az épület helyéről kb. 10 cm vastagságban távolítsuk el a humusz- és gyepréteget. A talajból szedjük ki a köveket és gyökereket meg az egyéb korhadó anyagokat.

A zsinórállás (4) rudakra szegezett pallókból áll. A leendő épület egyik sarkától kifele 1—1,5 méterre verjünk egy képzelt derékszögű háromszög csúcsaiba 10—12 cm átmérőjű (függőlegesen álló) farudakat. A földből kb. 120 cm-re kiálló rudakra szegeljünk 15—20 cm széles pallókat. Mérjük fel a terv szerinti hosszméreteket a pallókra, s a bejelölt pontoknál üssünk szeget azok felső élébe.

Nagyon lényeges, hogy az egymást keresztező zsinórok majd pontosan 90 fokos szöget zárjanak be. Ezt az ún. „egyiptomi" derékszögméréssel is ellenőrizhetjük (5). Az egyik zsinórszakaszra (C—A) mérjünk fel 4 m-t, a másikra (C—B) 3 m-t. A derékszög akkor pontos, ha a két pont (A—B) közötti átfogó 5 m. A derékszögeket — ha az alap szemközti oldalai azonos méretűek — úgy is ellenőrizhetjük, hogy az átlókat lemérjük. Ha az oldalak, az átlók azonos hosszúságúak, a sarkok is pontosan derékszögűek. A zsinórállás elkészülte után függőónnal kijelölhetjük a kitűződeszkák helyét. Először a külső deszkasort helyezzük le, majd az alap szélességének felmérése után párhuzamosan a belsőt. Nagyon fontos, hogy a hosszmérésekhez ne zsinórt vagy kötelet, hanem hosszú lécet, vagy acélszalagot használjunk.

SZINTEZÉS VÍZZEL

A szintek és vízszintek ellenőrzéséhez magunk is készíthetünk vízmértéket. Szükséges hozzá minél hosszabb, nem behorpadó, kb. 1,5 cm belső átmérőjű, vastag falú gumi- vagy műanyag cső; két darab, abba szorosan illeszkedő, 20—25 cm hosszú üvegcső és két gumi- vagy parafadugó, amelyeket hossztengelyük vonalában 0,5—1 mm-es fúróval fúrjunk át. A kis lyukak a levegő kieresztésére szolgálnak. Az üvegcsöveket hosszuk felénél zsírtalanítás után jelöljük meg tussal, majd a száradást követően fedjük át e jelet átlátszó, „tartósító" celluxcsíkkal. Ezután dugjuk az üvegcsöveket a gumi- vagy műanyag cső végeibe.

Töltsük fel a csövet vízzel úgy, hogy az egymás mellé helyezett üvegcsövekben a jelig álljon a víz, majd dugjuk be a csővégeket. Használatkor az egyik üvegcsövet tartsuk az egyik szintezendő pont mellé. A másikat pedig oda tartsuk, amelyet az előzővel azonos szintre kívánjuk beállítani (6). Ha a mért pontok mellé tartott mindkét csőben egybeesik a vízszint a jelekkel, az összemért szintek természetesen vízszintesek.

Vízszintezőnket három- vagy négyágúra is elkészíthetjük. Egy Y vagy egy kereszt alakú elágazó csőidom csonkjaira húzzuk a négy darab, kb. 10—15 m hosszú csövet, s azok végeibe dugjunk egy-egy szintező üvegcsövet dugóval. A négyágú csöves vízszintezővel — természetesen négy személy segítségével — például a ház négy sarkának szintazonosságát egyszerre is ellenőrizhetjük.

—gyi—

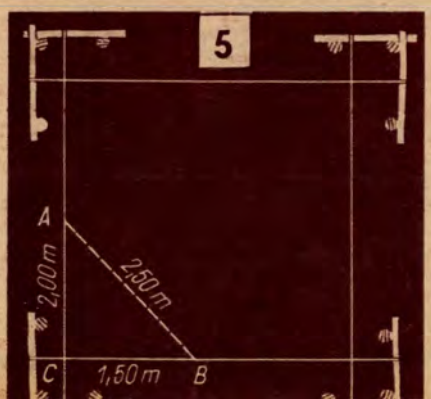

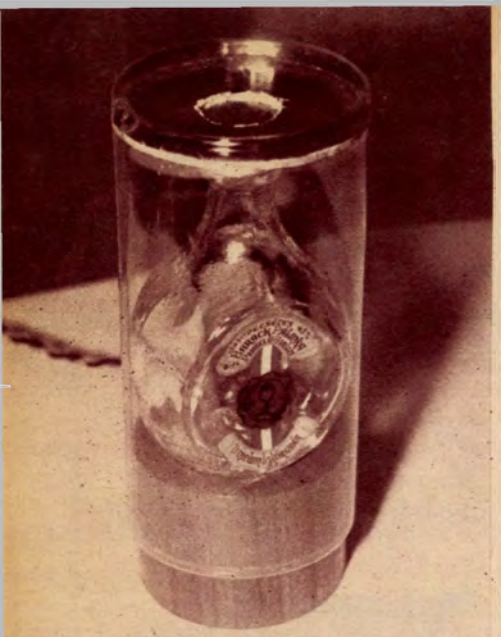

MINIÜVEG – minivitrinben

A miniüveggyűjtők táborába tartozom. Elhatároztam, hogy gyűjteményem dekoratívabb darabjait még szebbé varázsolom. Ezért mutatósabb kis palackjaimat alulról megvilágítottam, amellyel egészen különleges hatást értem el.

Keményfából olyan hengert esztergáltam, amelybe illeszkedik az üveg talpa és egy zseblámpaizzó foglata is elfér. A fahengerbe oldalról befúrtam, s ott vezettem be az izzó kéteres, gyengeáramú vezetékét. Az izzót csengőreduktorral működtetem. Az üveg külső, átlátszó búrája egy lefelé fordított pohár is lehet, de megfelel egy celluloid doboz is. (Ilyen például a népművészeti boltokban kapható, magyaros öltözékű baba doboza.) A celluloid doboz előnyösebb, mert tetején nyílás vágható az üveg nyaka részére.

Két-három kivilágított üveg már hangulatos fényt teremt a szobában. (Ezzel a módszerrel természetesen nagyobb, díszes palackjainkat is megvilágíthatjuk, de akkor nagyobb burkolatot kell készítenünk és nagyobb teljesítményű izzót kel felhasználnunk.)

ZSOLDOS TIBOR
Kaposvár

Fotókkal illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Szórófej csőrózsából

Kertem locsolásához öntözőkannám csőrózsáját használom fel. A gumitömlőhöz csatlakoztatott locsolófejet állványra helyeztem. Az állványt szögacélból állítottam össze. A szánkószerű talpra egy 60 cm magas csövet hegesztettem, s ahhoz bilinccsel fogtam a locsolófejet. Az öntözött terület nagysága a víz nyomásától függ. Locsoláskor a szórófejes szánkót a kert különböző pontjain állítom fel.

SZŐGI JÓZSEF
Szeged

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Parkettából virágdézsa

Lakásom újraparkettázásakor kimaradt kevés anyag, amelyből virágdézsát készítettem. A parkettalécek egyik végén lévő csapokat lefűrészeltem, majd 30 db-ot köralakban összeillesztettem. Arra törekedtem, hogy a parkettalécek hibátlan, szép erezetű oldala kerüljön kívülre. Összerakás után a „dongákat" zsineggel kötöttem át. Ezután lemértem a dézsa külső kerületét, majd 1×15 mm-es laposacélból három darab abroncsot hajlítottam. A fenéklapot a belső átmérőnek megfelelően keményfából készítettem el. A kör alakú lapot és az összeszegecselt abroncsokat oldalról szegekkel rögzítettem. Végül a virágdézsát többször bekentem csónaklakkal.

DOBOS JÓZSEF
Szihalom

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Hurok, csomó nélkül

Rádiónk skálahúrja néha elszakadhat, s akkor helyette újat kell a készülékbe helyezni. Ha jól megfigyeltük a régi húr helyzetét, vagy esetleg megvan a gyári rajz is, a csere nem okoz különösebb problémát, de az új húr végein levő hurkok kialakítása annál inkább.

Tapasztalatból tudom, hogy a csomózás nem tökéletes megoldás. Helyette egy kiürült golyóstollbetétből 5 mm-es darabkát vágtam le, majd a húrra fűztem. Ezután a skálahúr végét visszahajtás után a kis csőbe bujtattam, s azt fogóval ellapítottam.

RÁCZ ZOLTÁN
Budapest

Ötletdíja 50,— Ft-os vásárlási utalvány.

MÉG JOBB!

FAVÉDELEM

Az EM 73/5. számában ismertetett szúírtási eljárást az alábbiakkal egészítem ki. A szú a szúbogarak, Scolytidae családjához tartozó bogár (és nem lepke). Jelenleg 112 fajuk ismeretes, ebből Magyarországon kb. 53 faj károsít. Az ellenük való védekezés valóban körülményes.

A leírt védekezéssel egyetértek, de véleményem szerint a javasolt szerek nehezen vagy egyáltalán nem szerezhetők be. A védekezést a szú fajtája is meghatározza. Ha a kártétel felületi, a károsított részt jól kaparjuk le és Novenda (sárgaméreg) vagy Krezonit E 4%-os oldatával a gerendát jól ecseteljük be. Az eljárást szükség szerint meg kell ismételni. A felsorolt szerek erős mérgek, az előírt egészségügyi óvó-rendszabályokat (a csomagolóanyagon olvashatók) feltétlenül be kell tartani. Ha a járatok mélyebben húzódnak, az injekciós módszer a megfelelő. (Egyébként e számunkban bemutatjuk a készen kapható hatásos faimpregnáló anyagokat, a Xylamon-t és a Xyladecor-t. A szerk.)

BEREND ISTVÁN
növényvédő szakmérnök
Barcs

Ötletdíja 50,— Ft-os vásárlási utalvány.

„SZIFONTÁN" szeleptömítés

Új autószifonom eleinte sok boszszúságot okozott, mert rossz volt a tűszelep gumitömítése. Hiába vásároltam új szelepet, a gáz állandóan megszökött, s a fej meg a patron tele lett vízzel. A bosszantó hibát a következőképpen szüntettem meg; az eredeti tömítés alá kb. 20 mm hosszú, kerékpár-szelepgumit húztam és a szelepet így szereltem vissza a fejbe. A hiba többé nem jelentkezett.

MOZSÁRIK IMRE
Budapest

Ötletdíja 50,— Ft-os vásárlási utalvány.

Gyertyatartó műanyagból

Már régebben vásároltam egy műanyag paprika- és sószóró készletet, amelynek két szórója műanyagtalpon állt. Sajnos a szórók hamar széttörtek, s csak a talp maradt épen. Ez adta az ötletet, hogy a talpat valamire felhasználjam. A két mélyedésbe egy-egy felréselt műnyag kupakot (borosüvegkupak) helyeztem, s azokba díszgyertyát tettem. Az így kialakított gyertyatartó azóta is az asztal központi dísze.

DR. GORNYICZKI LAJOSNÉ
Eger

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

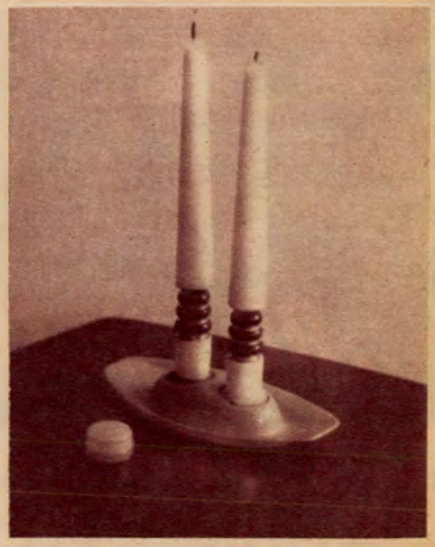

Párnázott tojástartó

A napokban vettem egy műanyag tojástartót, s amikor teleraktam tojással, kiderült, hogy a különböző nagyságú tojások zörögnek a tokban. Így a törésveszély igen nagy, hiszen a tojások szállítás közben a műanyag tartóhoz ütődnek. Bosszantott a tokot gyártó cég „nagyvonalúsága", mert a hibát 5 mm vastag poliuretánhabból kivágott korongok beragasztásával meg lehet szüntetni. Én is ezt tettem. A habszivacs korongokat bekentem Pálma Rekord ragasztóval és a tojástartó mélyedéseibe ragasztottam.

TÓTH SZABOLCS
Budapest

Fotóval illusztrált ötletének díja 50,— Ft-os vásárlási utalvány.

Kerítésoszlop – csúszózsaluzással

Az EM 1973/4. számában olvastam az acélcső-kerítésoszlopok felállításáról. Szerintem a betontuskó öntéséhez nem célszerű deszkasablont készíteni, mert kemény (pl. agyagos) föld esetén elég egy 250×250×500 mm-es gödröt kiásni, s az oszlopot közvetlenül abba betonozni. Továbbá azért sem célszerű a sablon használata, mert meg kell várni, amíg a beton megköt benne és csak utána állítható a következő oszlop. Több sablon készítése sem mondható gazdaságosnak.

Ha a talaj nem megfelelő (pl. homokos, beomlik) a betontuskó öntéséhez készítsünk négy darab deszkából négyzet keresztmetszetű sablont, s azt helyezzük a kiásott gödör aljába. Tegyünk bele kevés betont, majd helyezzük be az oszlopot. Ezután a sablon fokozatos felemelése közben döngöljünk köré földet. Húzzuk följebb a sablont (célszerű arra fogantyút erősíteni), töltsük meg betonnal, döngöljük le, majd köréje ismét tömörítsünk földet. (Munkánk közben függőónnal ellenőrizzük az oszlop függőlegességét).

A cikkben javasolt fadugó szintén nem a legjobb megoldás a cső lezárására, mert az idővel megrepedezik, s átengedi az esővizet. Célszerűbb a cső tetejére fémből kikalapált süveget erősíteni, amely a csövet kívülről is óvja a lefolyó víztől.

KANÁSZ LÁSZLÓ
Budapest

etdíja 50,— Ft-os vásárlási utalvány.

LETPARÁDÉ

Ülj mellém a kandallóhoz — fel van szítva melege ...

...DE FÜSTÖL!

Ami szép, az jó is — vallotta Platón. De ő valószínűleg nem foglalkozott kandalló-építéssel. Manapság viszont mind jobban terjedő divat ennek a hangulatos fűtő-alkalmatosságnak hétvégi és családi házba építése. Annyira, hogy a legtöbb esetben a „jó" kérdése szóba sem kerül — elég ha a kandalló csak szép, mert csak díszítőelemként kerül a fal mellé. Pedig csak akkor „igazi", ha lobognak benne a lángok, ropognak a hasábok — amelyek tüzét-fényét a legrafináltabb villamos fűtésű-világítású utánzat sem képes helyettesíteni.

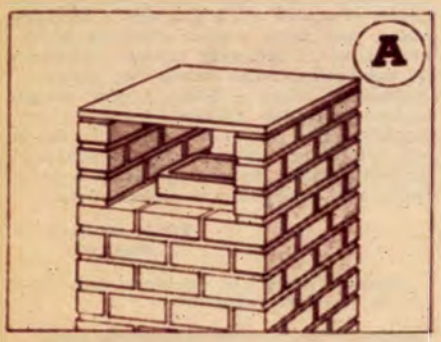

Nos, előljáróban kijelenthetjük: a kandalló nem elsősorban fűtési berendezés — nem ad elég hőt, s a keveset is rendkívül gazdaságtalanul. Annak, aki mégis ragaszkodik lángjához-fényéhez, ugyancsak fel kell kötnie a kőműveskötényt, hogy jó huzatú, visszavágásmentes legyen a vendégeket elkápráztató remekmű.

A következőkben — az európai hírű svájci „Honnegger" kandallókészítő cég oktató tankönyvecskéje alapján mutatjuk be, milyen hibákkal kell számolniok, s azokat miként kerülhetik el a tüzelésre is alkalmas kandallót építő ezermesterek.

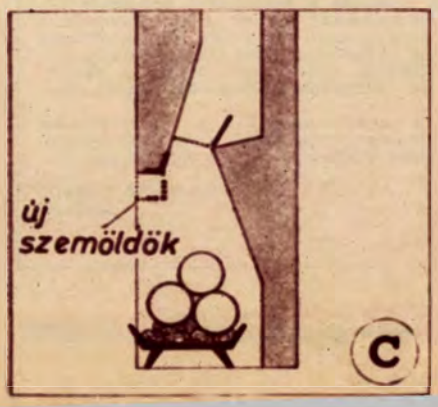

A. A kémény alacsony, vagy gyenge huzatú ne legyen. Felülről takarja lemez, nehogy belehullhasson ág, lomb. A nyeregtető gerince fölé legalább 1 méterrel, lapos vagy jelentéktelen lejtésű tetők fölé 1, 2 méterrel emelkedjék.

B. Ha nagyon magas a kandallónyílás szemöldök-vonala és egy vonalba esik a kémény szabályozható torkának magasságával — mélyítő könyök és előreugró, terelő fémsisak hozzáépítésével javítható a füstterelés és a huzat.

C. Először a szemöldököt hozzuk alacsonyabbra, s csak aztán építsünk be — ha még aztán is kell — sisakot. Szemöldökmélyítésre jó egy megfelelő méretű I-acél-

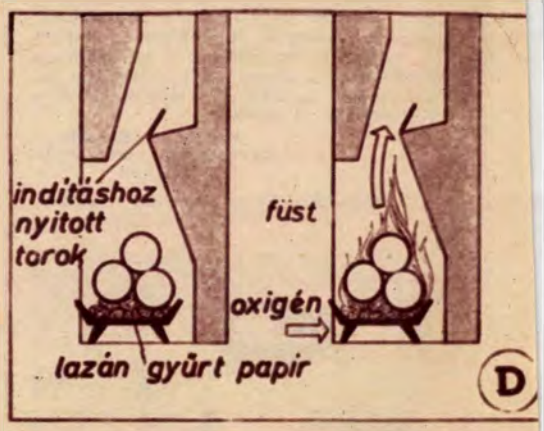

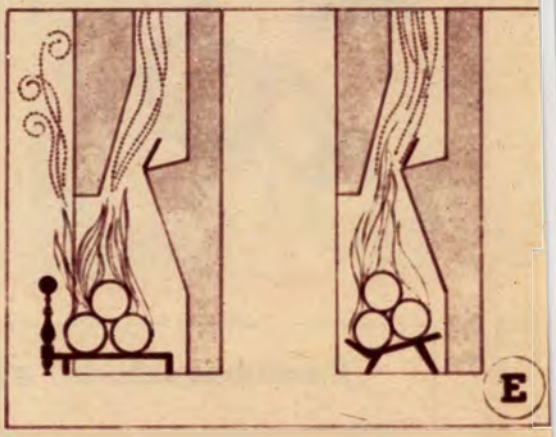

gerendácska (kisvasúti sín), amelynek két oldalát tűzálló téglával, vagy samottéglával burkolhatjuk.

D. Begyújtáskor a torok-szabályozót egészen nyissuk ki és a vízszintes helyzetben egymásra fektetett három száraz hasáb alá helyezzünk lazán összegyűrt újságpapírt. Az alsó hasábok közül az egyik legyen kissé magasabban.

E. Sokszor okoz visszafüstölést a nem elég mély tűztér. Mielőtt mélyíteni kezdenénk, helyezzünk el abban új hasábtartó rostélyt. Ha arra a három vízszintes indító-hasábot úgy rakjuk, hogy az alsók közül az egyik magasabban lesz, a három hasáb igényelte mélység jelentősen csökkenthető lesz.

F. Hihetetlen, de sokszor az is segít, ha a kandalló előtti térbe nyíló ajtók nyitásirányát megváltoztatják. A huzatot a kandalló elé terelő ajtó szinte visszaszívó hatást kelt.

Nagyon sok zavart okoz a kémény lemállott vakolatdarabja, a kéménybe hullott tégla, madártetem, fészekdarab. A fenyő és a nyír lerakódó égésterméke nagymértékben szűkíthetik a kémény keresztmetszetét. A legjobb tüzelőanyag a keményfa

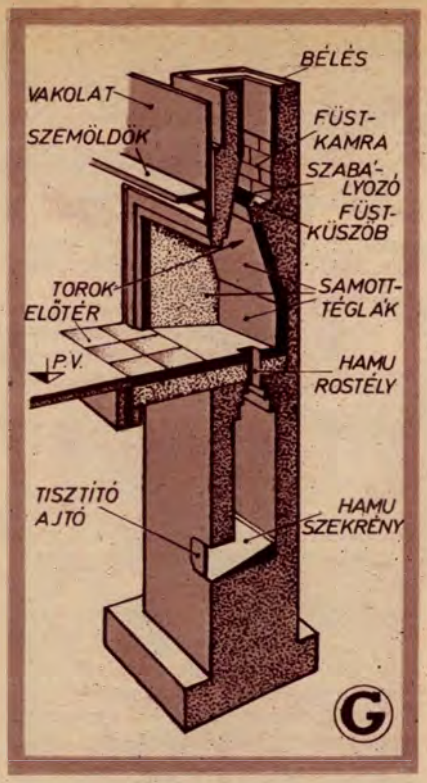

(tölgy, gyertyán, bükk) — csodálatos illata van a cseresznyének és a meggynek.

Három vízszintesen elhelyezett hasáb jól ég, kettő már kevésbé. A tüzelés megkezdése előtt érdemes először csak papírtűzzel életre kelteni a kéményhuzatot. Alacsony légnyomás, a kéménybe sütő napfény, jelentéktelen külső-belső hőmérsékleti különbség, vagy kinn jóval magasabb hőmérséklet — mind nehezítik a füstmentes tüzelést.

A kémény keresztmetszete 1/12-e legyen a tűztér szemből nézeti szabad keresztmetszetének. Ha nem áll fenn ez a kívánt arány, a kémény keresztmetszetének bontással megváltoztatása előtt sisakkal, vagy rostéllyal próbálhatjuk meg a tűztérnyílás szűkítését (B).

Akkor lesz jó a huzat, ha a tűztérszemöldök magassága 15—20 cm-rel alatta van a torok küszöbének.

G. Végezetül bemutatjuk egy ideális kandalló keresztmetszetét, megjegyezve, hogy az egyes elemek egymáshoz viszonyított magassága, keresztmetszete, szélessége stb. mind-mind befolyásolják a jó huzatot.

Akinek még ezután is megmaradt a tüzelésre alkalmas kandallót építési szándéka — hasznos ismereteket találhat a Derecskei—Kárpáti: „Cserépkályhás munkák" című 13,— Ft-os szakkönyvecskében.

Befejezésül egy svájci közmondás: „Ha kandallót építesz, sonkát nyersen is vehetsz" (mert hogy nem fog megromlani, lesz hol felfüstölődjék!).

—s —f

»PILLANAT«

Szerelők, műszerészek, figyelem!

Percek alatt órákat, órák alatt napokat takarít meg a

PILLANAT FORRASZTÓ PÁKÁVAL!

Gyors, biztonságos, forrasztáshoz nélkülözhetetlen. Beépített trafóval működik, közvetlen 220 V-ról. Bekapcsolás után 2—3 mp múlva már forrasztani lehet vele. Beépített izzó segíti az árnyékolt, fényszegény helyen való forrasztást.

Előnyei: gyors, biztonságos, üzemeltetése olcsó, nyomtatott áramkörnél nélkülözhetetlen, élettartama szinte végtelen.

Felhasználási területe: gyárak, szervizek, amatőrök (rádió, tv, magnó stb.)

Feszültsége: 220 V, teljesítménye: 90 W, súlya: 1 kg.

Fogyasztói ára: 293,— Ft.

RAVILL

Kiskereskedelmi Vevőink megrendelhetik a

RAVILL KERESKEDELMI VÁLLALAT
Híradástechnikai Alkatrész Osztályán
1091 Budapest, Üllői út 51., telefon: 331—188, 145—916.
Magánfogyasztók részére a

RAVILL ALKATRÉSZ ÁRUHÁZBAN
1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 45., telefon: 120—827, 121—991. (—)

SZÓRÓFEJ PVC CSŐBŐL

Gyorsabb, „termékenyebb" lesz a sávöntözés, ha a locsolókanna kifolyócsövére a hagyományos öntözőrózsa helyett műanyagcsőből készített szórófejet húzunk. A locsolókanna kifolyócsövére szorosan illeszkedő műanyagcsőből levágunk egy hosszabb és egy rövidebb darabot. A hosszabbikat középen átlyukasztjuk, hosszában kifurkáljuk és két végét lezárjuk, majd a rövidebb darabot közepére ragasztjuk.

LEHORGONYZOTT GYERMEKÁGY

Sok gyermekágy és járóka készül lábai alá szerelt kerekekkel, hogy a kismamák könnyebben változtathassák a kisbaba ágyának helyét. Igen ám, de a „jobb" kisbaba –, ha csak nem alszik – állandóan mozog, ugrál, s vele együtt a gördíthető ágy is. Megelőzésképpen rögzítsük az ágyacskát; alul, a fal melletti két lábba hajtsunk „szemes" horgokat és azokat akasszuk a falszegély-lécbe hajtott szemescsavarokba.

RESZELŐTISZTÍTÁS

A körömreszelő és a finomabb lapos tűreszelő fogazata viszonylag hamar eltömődik. Tisztításhoz a reszelő mindkét oldalára nyomkodjunk szigetelőszalagot, vagy leukoplasztot. A lehúzott csík magával ragadja a reszeléket. Utána a reszelőt benzines ronggyal töröljük át, amivel az esetleg lerakódott ragasztómaradványt eltávolítjuk.

KERÉKEMELŐ GÉPKOCSIHOZ

Nem sokáig tartóztat fel a gumidefekt, ha van pótkerekünk. A hibás kerék leemelése – a csavaranyák lehajtása után – gyorsan megy, ám annál tovább tart az új beemelése. Lényegesen könnyebbé és gyorsabbá tehetjük ezt a műveletet, ha a kerék helyreemeléséhez kőracélból egyszerű „darut" készítünk.

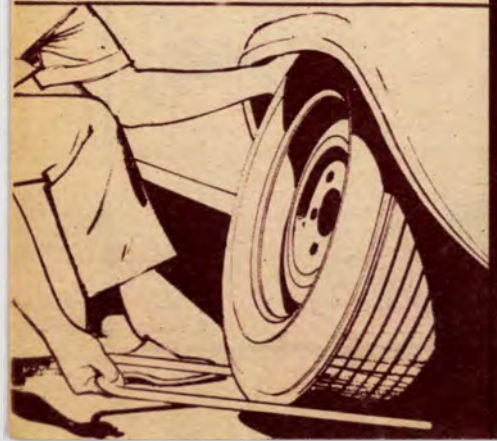

FORGÁCSFOGÓ

Alulról felfelé fúráskor (pl. menynyezet, gerenda, ajtótok stb. fúrásakor) szétszóródik a keletkezett forgács, törmelék. Rugalmas forgácsfelfogóhoz jutunk, ha egy öreg sezlonrugót nylonzacskóba dugunk, a kettőt együttesen a fúrógépre húzzuk. Az átlátszó zacskón át figyelhetjük a fúrófejet. A fúró anyagba hatolásakor a rugó összenyomódik.

ALKALMI TÖLCSÉR

Szűk nyílású kannák, tartályok megtöltéséhez viszonylag nagy kifolyónyílású tölcsér szükséges. Célszerű minden egyes folyadékféléhez különkülön tölcsért készítenünk. Egy-két milliméter vastag műanyaglemezből vágjuk ki a palástot és tixo- vagy cellux szalaggal ragasszuk össze. Hajlékony műanyagcsikból a tölcsérre fület is ragaszthatunk.

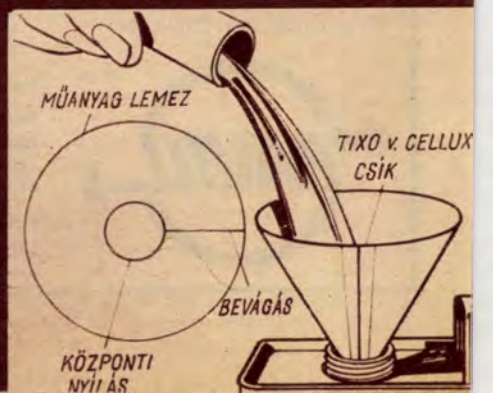

Csináld magad:

az ikebanát

Mind ridegebb az ember környezete. A beton, acél, aszfalt, kő mindenütt teret hódít. Érthető hát, egyre többen díszítik saját kis mikrovilágukat — lakásukat — növényekkel, virágokkal.

Újabban a cserepes és vágott virágok hagyományos tartása mellett mind többen kedvelik meg a kis helyiségekben is mutatós, sokáig elálló, japán eredetű szobavirág-kultúrát, az ikebanát. (A szó japánul a virágrendezés művészetének egészét — tehát nem valamelyik stílust — jelenti!)

Az ikebana művészei a virágokat mindig saját levélzetükkel együtt alkalmazzák. Sőt a kis „töltő" virágok is rendszerint a fő ágakat adó fák, bokrok alatti növényzetével azonosak. Aki ezekhez és az ábráinkon megadott fő jellemzőkhöz igazodik, csakhamar megtanulhat japánul — ... virágot rendezni.

Japánban több évszázados ősi kultusza van a virágrendezésnek, hiszen az egyszerű japán lakás legfőbb dísze a szépen, kifejezően elrendezett virágkompozíció.

IKEBANA-TÖRTÉNET

A klasszikus virágrendezési mód a VI. században kialakult „Rikka", hatalmas vázákba mereven felfelé állított virágcsokrokból állt. Fő eleme a váza közepére helyezett 1—1,5 méteres fenyő-, cédrus-, vagy bambuszág volt. Az eredetileg templomi Rikkából alakult ki a XV. században a japán otthonok ilyetén díszítése.

A későbbi „Nageire" stílus már természethűbb, és jellemzője, hogy az egyes különálló virágszárak és ágak a természetet utánzóan keresztezhetik is egymást.

Az elmúlt félévszázad folyamán újabb irányzat fejlődött ki a japán virágkötés-művészetben, a jelenlegi „moribana". A régi, magas vázák helyett alacsony és lapos virágtartókat kezdtek alkalmazni. Több ágból és főleg többfajta virágból állítják össze a kis kompozíciót, ami már alkalmas a modern, európai stílusú lakások díszítésére is. A moribana-mód a természetet, vagy a kertet igyekszik kicsiben elénk varázsolni. Jól elfér, s ha összhangban van a helyiséggel és annak rendeltetésével, hangulatot keltő szobában és irodában is.

Alapvető elve a vonalszerűség, a színek és ritmusok összhangja, és hogy kicsiben tükrözze a növényi világot. Amíg az európai virágrendezők a felhasznált növények mennyiségét és színeit hangsúlyozzák — a japán művészek az elrendezés „vonalaira" fektetnek súlyt, amihez bátran alkalmaznak szárakat, ágakat — virágos növényekkel együtt.

A „vonalas" elrendezésű japán mód hármas tagozódású. Fő vonalai az eget, az embert és a földet szimbolizálják!

A kompozíció legfontosabb vonala a magasságé. Ez az **elsődleges** és egyetlen ága az egész kompozíció fő eleme, központi vonala. Mindig ez a legerősebb ág, a legmutatósabb virág, vagy virágos ág.

A második, az embert ábrázoló vonalat úgy helyezik az elsődleges elé, hogy **a növekvő oldalhajtások hatását keltse,** és a középvonal előterében helyezkedjék el. Magassága az elsődleges szárának kb. $^3/_4$-e és mindig az felé hajlik.

A harmadik, a földet jelképező a legrövidebb és úgy helyezkedik el, hogy az előző két ág tövével ellentétes oldalra hajoljon. Az ágak tövét szorosan egymás mellé helyezik a tartóba (neve japánul=kenzan), hogy azt a látszatot keltsék — mintha egy tőről erednének. Ezen kívül használhatók más virágok is, de a lényeg a hármas tagozódás jól ábrázoltsága (1. ábra).

A virágok, ágak elrendezésekor igazodjunk a felhasználható tál, tartó, laposváza méreteihez. Virágtálunk ún. **„nagysága"=átmérője+magassága.** A kompozíció többi mérete ehhez igazodik. Az I. számú águnk magassága (neve ten, vagy sin) — virágszál, télen fenyőág, örökzöld, száraz, tüskés ág $1^1/_2$-szerese a tál „nagyságának". A II. szál (zsi, vagy szu) $^3/_4$-e az elsőnek, a III. szál (min, v. hikae) $^3/_4$-e a másodiknak.

1

2

ELRENDEZÉS

Az így előre levágott magasságú választott virágokat, ágakat (és a többi virágot) tegyük egy tálcán jobb oldalunkra, kéz felől, a virágvázát, virágtálat pedig kb. fél méterre magunk elé, hogy szemből állva jól láthassuk (2. ábra). Ne túl alacsony állványon, asztalkán történjék a tál rendezése, mert úgy arra túlságosan felülről, a rendezésre nem célszerű szögből látunk rá. A virágrendezéshez szükséges anyagok kiválogatása után következik azok metszése. A legtöbb virágnak és ágnak rendszerint akad néhány — itt — felesleges része is, amelyeket le kell metszenünk. Sőt, néha még az elhelyezése után is metszéssel kell igazítanunk egy-egy leveles ágon vagy virágszálon.

Az elrendezendő tál vagy váza alakjától függően, annak egyik sarkába, részébe helyezzük a kenzant (a szöges virágtartót), de sohasem középre. A kenzant képzeletben osszuk fel négy cikkre (3. ábra), majd a következő sorrendben helyezzük el rajta a virágokat. A kenzan középpontjától gondolatban húzott függőleges vonalat tekintjük a 0°-os tengelynek, ettől 10—15° elhajlással szúrjuk be a fő díszt adó I. számú virágszálat, ágat a tűtartó 1-es cikkébe (3. ábra). Eléje, a 2. cikk valamelyik tűjére vagy lyukába (attól függ, milyen rendszerű a tartó) helyezzük a II. számú ágat úgy, hogy a 0°-os tengelytől kb. 45°-ra hajoljon el, de a fő szál irányába, ahhoz fordulva. Ezután a 3. cikkbe, de már ellenkező irányba és (a képzeletbeli tengelytől kb. 60—75° szögben elhajlítva) erősítsük a III. számú virágunkat, águnkat. Ha a hármas vonalvezetésű elrendezést befejeztük, a még üresen maradt tűkre, lyukakba nyíló kis virágokat, leveles, bogyós ágakat, úgynevezett „töltést" tehetünk. A virágok és ágak szilárdan álljanak, amihez célszerű az ágak tövét meghajlítani úgy, hogy a szárakat a végüknél megcsavarjuk. E műveletet két kézzel s óvatosan végezzük, nehogy a szár eltörjön.

A virágok frissen tartására tápsókat, vegyszereket oldjunk fel a vízben. Ha a mizukiri módszert követve, a tövet vízben vágjuk el — megakadályozzuk, hogy a szárak levegővel érintkezzenek, ezáltal a vízfelszívó képességük javul. A vízzel higított hidroklórsav vagy kénsav a növényeket ugyancsak frissen tartja, élettartamukat meghosszabbítja. Még egyszerűbb eljárás a metszés felületét sóval bedörzsölni.

Ha a japán virágrendezés elveit hűen óhajtjuk követni, nem tévesszthetjük szem elől, hogy az ikebana az idő múlását és a viráganyag természetes fejlődését fejezi ki. Az időszakot a felhasznált növények is jelzik. Pl.: múlt=ágak, teljes virágzásban, gubók, száraz levelek. Jelen = félig nyílott ágak vagy teljesen kizölldelt levelek. Jövő = bimbók, rügyező faágak.

Az elrendezés módja utaljon az évszakokra is:

tavasz = életerős elrendezés, határozott, erőteljes hajlatokkal,

nyár = kiteljesedő, szerteágazó elrendezés,

ősz = szórványos, ritkább elrendezés,

tél = sivárabb, kopárabb elrendezés.

(A budapesti japán nagykövetségtől kapott, s ezúton is köszönt, informácók alapján.)

— R K —

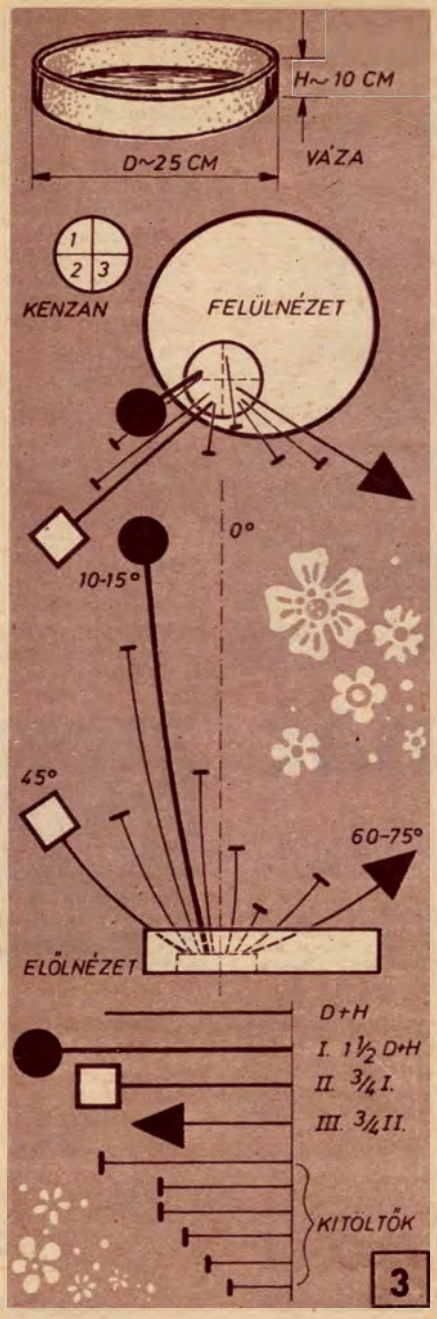

Környezetünk legfőbb éltető elemei — a víz és a levegő, egyre szennyezettebbek lesznek. Ez az elszomorító tény világszerte gondot okoz. S bár nálunk még nem mindenütt aggasztó a helyzet, a csapvíz mégis egyre klórosabb. S ha már nagyon nem ízlenék, úgy azon csak magunk segíthetnénk. Ugyanis van rá lehetőség, hogy legalább otthon „forrásvizet" ihassunk. A vízszűréshez mindössze egy, szemcsés aktív szénnel megtöltött műanyag tartály szükséges.

Némely országban, pl. az NSZK-ban már vásárolható a csapra erősíthető víztisztító (A), nálunk azonban még nem, ezért magunknak kell azt elkészítenünk. Lapunk régebbi (az 1964/10, majd közkívánatra megismételve 1969/6.) számaiban ismertettük egy kis házi víztisztító leírását. Most ahhoz hasonló elvű, de készen kapható alkatrészekből csaknem összeállítható vízszűrő leírását, valamint egy kis teljesítményű, ventillátorra szerelhető, ugyancsak aktívszenes légtisztító elkészítését ismertetjük. (Az alkatrészek méreteit mindkét készüléknél az üzletben vásárolható darabokhoz kell igazítani.)

FORRÁSVÍZ A CSAPBÓL

A víztisztító burkolata (1) a műanyagboltokban kapható nagyméretű, kb. 1 literes polisztirol fűszertartó. A doboz aljára ragasszunk egy kb. 5 mm vastag, 30 mm átmérőjű polisztirol korongot (2), majd fúrjuk át az edény alját. A lyuk mérete egyezzen meg a kb. 8—12 mm átmérőjű, műanyag tollszárból levágott csőével (3). A 60—80 mm hosszú csövet benzolban oldott polisztirol reszelékkel ragasszuk a doboz furatába. A lyuk fölé tegyünk 30×30 mm nagyságú, finom szövésű rézszitát (4), s meleg pákával nyomjuk az anyagba. A felső szűrőt (5) ugyancsak rézszitából alakítsuk ki, s felhajlított oldalainak élét forrasszuk össze (B).

A doboz fedelébe (6) fúrjunk lyukat, a belsejébe pontosan illeszkedő

MOBIL nyárstűzhelyek

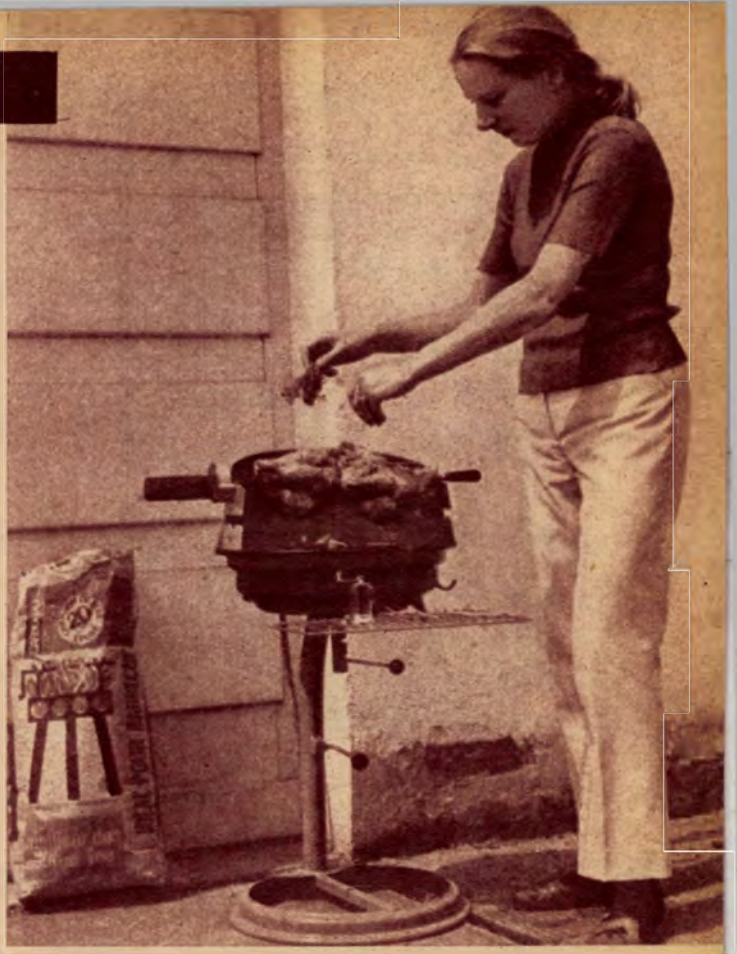

A családi, vagy hétvégi ház kertjében oly kedves nyári, kora őszi társas összejöveteleken kiemelkedő sikert arathatunk a szabadtűzi nyárson, vagy roston sült ételekkel. Nemcsak, mert az így készített sülteknek különleges az íze, de mert ügyes szervezéssel, a vendégeket is bevonhatjuk a nyársra való előkészítésbe, a felfűzésbe, a tűz ápolásába, a nyárs forgatásába, amivel tovább fokozhatjuk a hangulatot és a sikert.

A kerttulajdonosok egy része azonban idegenkedik az ilyen jellegű összejövetelektől, mert állandó, épített szabadtéri tűzhelyük nincs, a szépen gondozott gyepet viszont sajnálják a tűzzel kiégetni. Problémájuk megoldására a következőkben egy kerti — és egy camping — nyárstűzhelyet mutatunk be. Faszén-tüzelésűek, ezért szinte teljesen füst- és hamumentesen használhatók, így a legféltettebb kertben, sőt akár a ház nyitott teraszán is felállíthatók. Fő előnyük, hogy mozgathatók, tehát használat után helyet nem foglalóan „eltüntethetők" a szerszámoskamrában vagy a pincében.

Nyárstűzhely a kertbe

Hátfalas tűztálcáját (1) 665×520×1 mm-es finomlemezből alakítsuk ki. A kiterített rajz elkészítése, majd a lemez kivágása után, még sík állapotban készítsük el az ∅ 10 mm-es furatokat. A hajlítást az 50 mm-es előrésszel kezdjük, majd az azon levő 15 mm-es füleket hajtsuk be. Ezután az oldalakat hajlítsuk fel teljes hosszban, végül a középső élen s a hátfal oldalán levő 15 mm-es füleket.

Az átlapolt részeket igazítsuk el, s rögzítsük 2—2 db, 2×6-os lemezszegeccsel.

A merevítőtálca (2) szintén 1 mm-es finomlemezből készül, kiterített mérete 420×420 mm.

A hátsó rostélyt (3) 2 mm-es expandált vagy perforált vaslemezből vágjuk le, 390×270 mm-es méretre.

Az alsó rostély (4) a hátsó rostélylyal azonos anyagból készül, s azzal megegyező méretű. Kerete Ø 6 mm-es húzott köracél. Kiterített hossza kb. 1050 mm. Hajlítása után a rostélyhoz hegesztéssel, keményforrasztással, esetleg kötöződróttal erősítsük. Fogantyuként 100—120-as reszelőnyeleket használhatunk fel.

A lábakat (5) Ø 20×2 mm-es acélcsőből alakítjuk ki. Méretrevágásuk után az egyik véget erős párhuzamos satuban 50 mm hosszon lapítsuk meg, majd jelöljük be, s fúrjuk ki. A lábak ferde levágását a lapítás síkjának figyelembevételével készítsük.

A nyárstartók (6) 30×3 mm-es abroncsacélból készülnek. A két darabot összefogatva, együtt alakítsuk ki. A nyárstartó hornyok lekerekítési sugarainak középpontjait jelöljük be, Ø 14-esre fúrjuk ki, majd a hornyok egyenes részét megfelelő szögben fűrésszel vágjuk át, s reszeléssel simítsuk.

A nyárs (7) anyaga Ø 12 mm-es köracél. A hajlításokat vörösmelegre hevítés után satuban végezzük, hogy sugaruk minél kisebb legyen. A hosszirányú elcsúszás ellen biztosító alátéteket hegesztéssel vagy keményforrasztással rögzítsük. A fogantyút fából vagy bakelithengerből készítsük, s fúrata Ø 12,5 mm-es legyen. Lecsúszás ellen alátéttel és a nyársnyél végének elszegecselésével biztosítsuk, ügyelve arra, hogy azért könnyen elforogjon.

A nyársvillák (8) anyaga 20×2 mm-es abroncsacél. Először hegyezzük, majd fúrjuk, s csak azután hajlítsuk. A rögzítő hüvely, 20×2,5×25 mm-es csődarab. Fúrás és menetfúrás után hegesztéssel vagy keményforrasztással erősítsük a villához. A nyársból és nyársvilláról célszerű többet készíteni.

Az összeszerelést

M 4×10, ill. M 4×30-as félgömbfejű anyáscsavarokkal végezzük. A fúrathelyeket a lábakról és a nyárstartókról jelöljük át a tálcákra. Ügyeljünk a lábak és nyárstartók pontos, szimmetrikus beállítására.

Használatba vételkor először a függőleges, azután a vízszintes rostélyt helyezzük el. A faszén a vízszintes rostélyra kerül. A nyársat a parázs mennyiségétől, intenzitásától függően helyezzük alacsonyabbra vagy magasabbra.

Tűzhelyünket a könnyebb mozdíthatóság érdekében kerekekkel is elláthatjuk. Ez esetben az Ø 10 mm-es köracélból készített tengelyt csak a hátsó lábakba fúrt Ø 10,5 mm-es lyukakon fűzzük át. Rajta a kerekeket alátétekkel és sasszegekkel biztosítsuk lecsúszás ellen.

A camping nyárstűzhely

elkészítése jóval nagyobb felkészültséget, komolyabb szerszámokat és hegesztőberendezést is igényel. Előnye viszont, hogy kisebb, szétszedhető, így a gépkocsi csomagterében is elfér, ami autós campingezéshez különösen alkalmassá teszi.

Érdekessége, hogy a **tűzkehely** (A) és

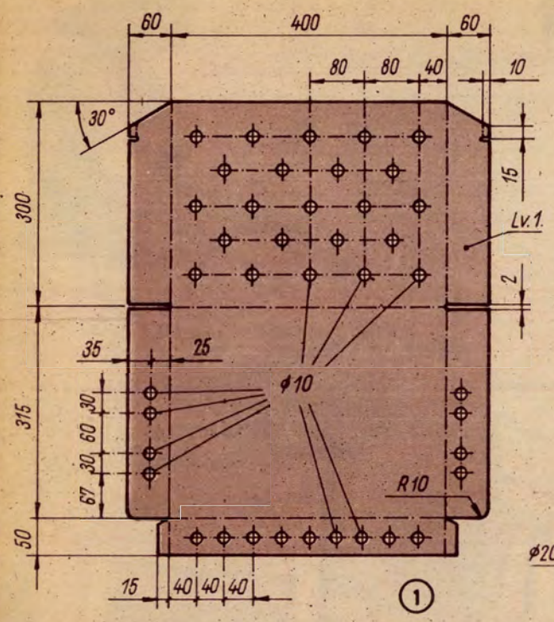

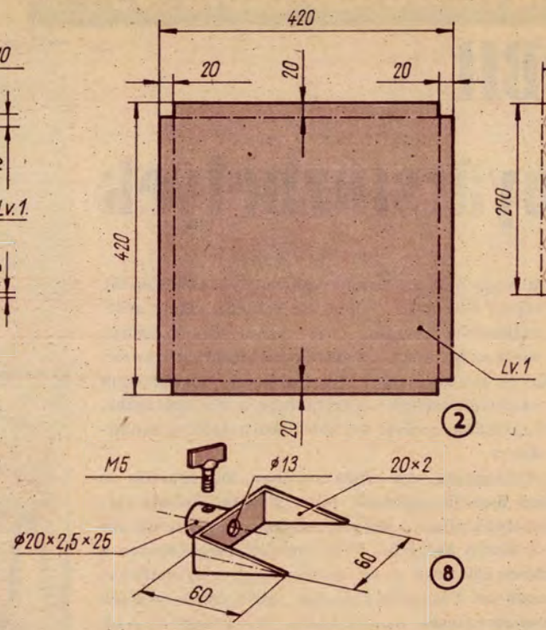

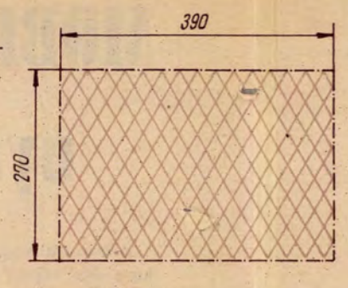

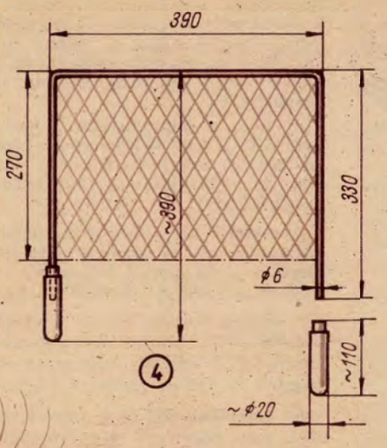

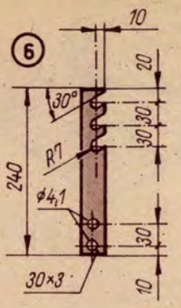

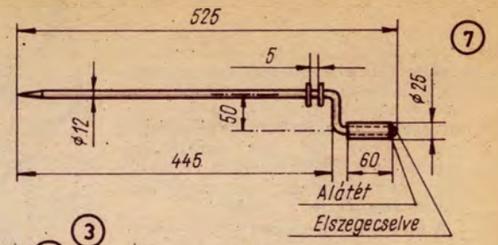

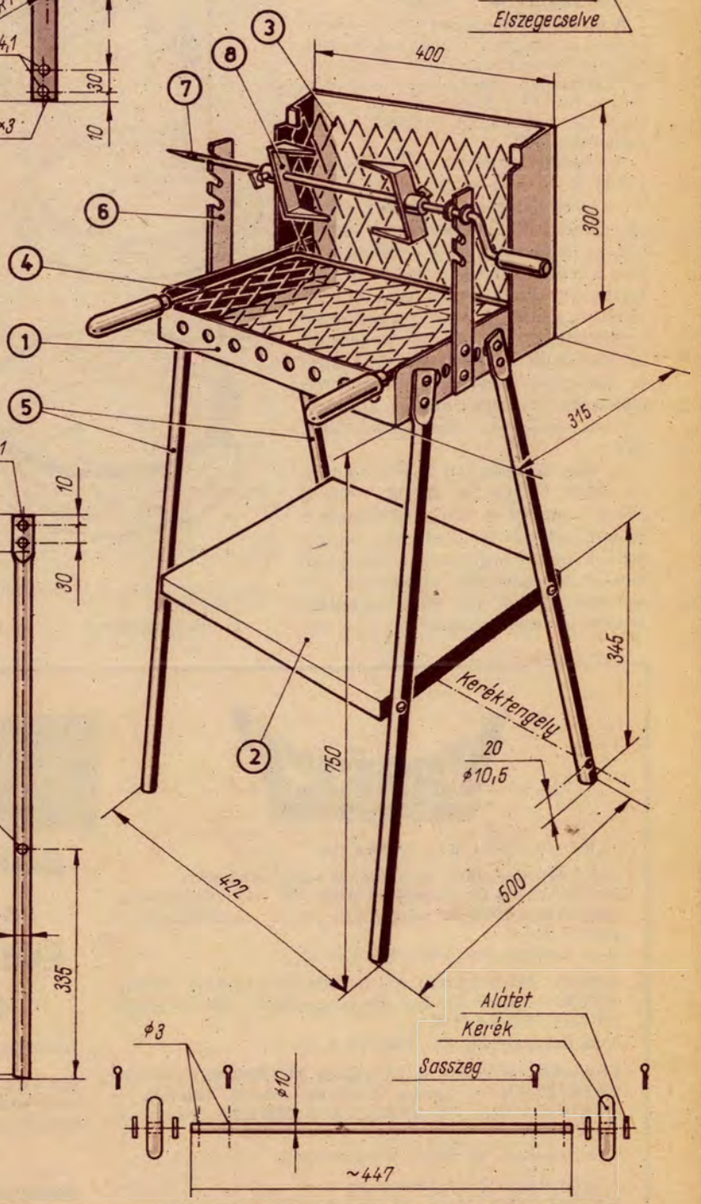

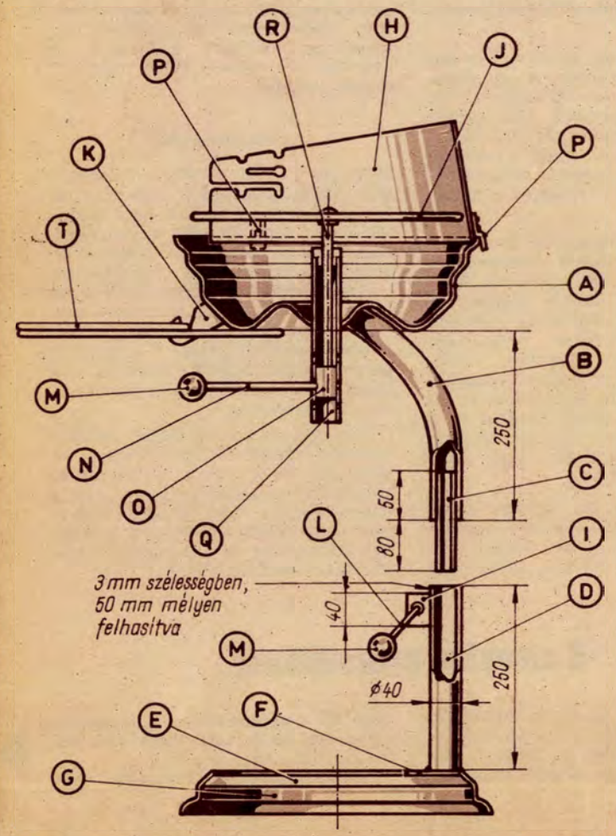

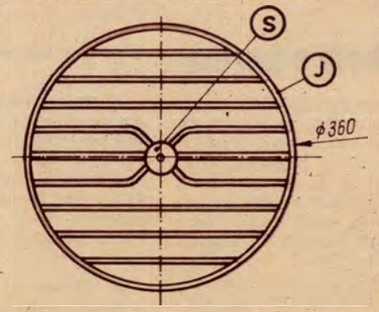

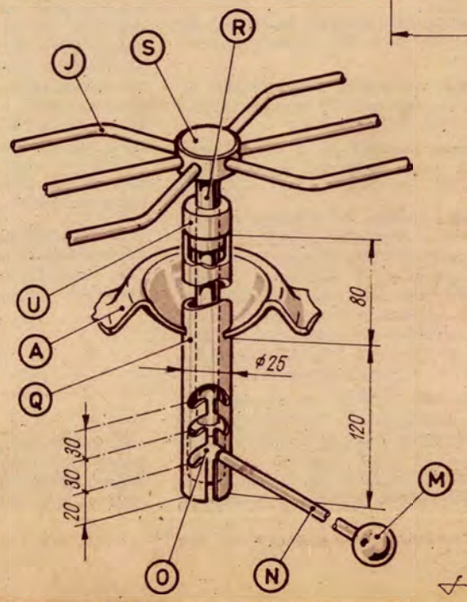

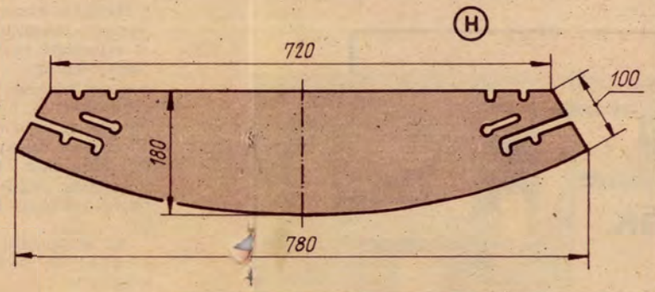

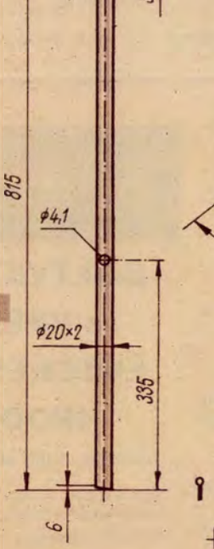

Az EM tervrajzsorozata,

MOBIL nyárstűzhelyek

43

a **talp** (G), kiselejtezett személygépkocsi kisebb keréktárcsájából készül. A tárcsát az ábrán jelzett vonal mentén esztergapadon kettészúrjuk, vagy — bár ez igen fáradtságos munka — szétfűrészeljük. Vigyázzunk, nem mindegy, hogy melyik oldalról vágjuk le a gyűrűt!

A tartóláb felsőrészét (B) ∅ 40×2,5 mm-es acélcsőből, homokkal megtöltés után melegen hajlítsuk. Egyik végét alakítsuk, s hegesztéssel rögzítsük a tűzkehelyhez. Másik végébe erősítsünk 130 mm hosszú, ∅ 35×2 mm-es **csődarabot** (C).

A rostélytengely **vezetőhüvelyét** (Q) Ø 25×2 mm-es csőből készítsük. A beakasztóhorony-rendszert fúrással, fűrészeléssel, reszeléssel alakítsuk ki. Amennyiben a kerékagy furata a csőátmérőnél nagyobb, úgy iktassunk közbe 2 mm-es lemezből készített „gallért", amit hegesztéssel erősítsünk fel. Ugyancsak hegesztéssel rögzítsük a kehelyhez az 5 mm-es átmérőjű köracélból összeállított **előtétrács** (T) 30×3 mm-es abroncsacélból készített **beakasztó füleit** (K) is.

Az **alsó lábrészt** (D) Ø 40×2,5 mm-es csőből vágjuk le. Egyik végét a palást mentén 3 mm szélességben, 50 mm mélyen hasítsuk fel, majd a hasíték mellé hegesszük a 40×5×25 mm-es, laposacélból kialakított összehúzó füleket (I). Ezek egyikébe M 8-as menetet, a másikba — a menettel szemben — Ø 8,5 mm-es lyukat fúrjunk.

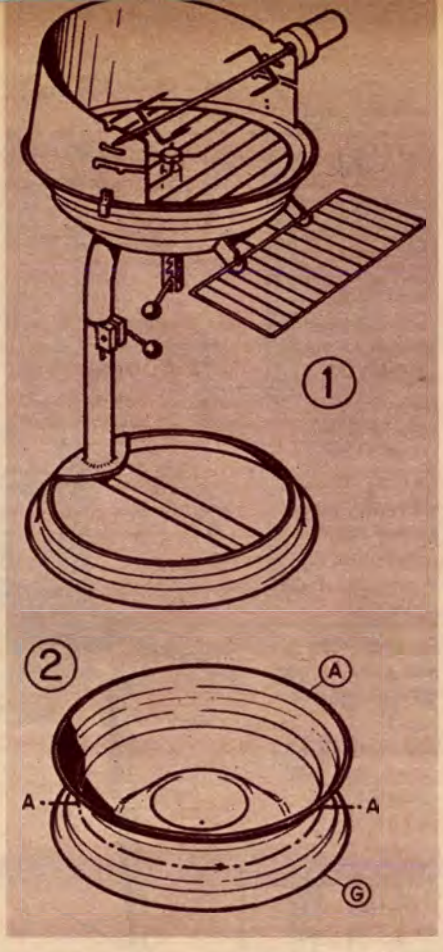

Az összehúzókart (L) Ø 8 mm-es köracélból hajlítsuk, s végeire M 8-as menetet vágjunk. Az összehúzó fülhöz kerülő végre a menet tövéhez M 8-as alátétet hegesszünk. A másik végre műanyag gombot (M) csavarjunk.

A lábat a talpgyűrűhöz 3 mm-es lemezből (F) és 30×6 mm-es laposacélból (E) készített merevítő darabok közbeiktatásával, hegesztéssel erősítsük fel.

A **rostélyt** (J) 5 mm-es köracélból állítsuk össze. A középső **felerősítő anya** (S) Ø 30 mm-es köracélból esztergálással készül. Menete M 12-es.

A **rostélytengelyt** (R) és a **vezetőperselyt** (U) szintén esztergálással készítsük. A tengely végére 10 mm hosszon M 12-es menetet vágjunk.

Az **emelőkar** (N) ∅ 8 mm-es köracél, két végén M 8-as menettel, melyekkel a **tengelyhez** (O) és a **műanyag gombhoz** (M) csatlakozik.

A nyárstartót (H) 1 mm-es finomlemezből szabjuk ki. A nyílások kivágása után hajlítsuk a kehelyhez illeszkedő ívűre, majd szegecseljük fel a 20×2 mm-es abroncsacélból készített **rögzítő füleket** (P).

A faszéntűz itt a kehelyben ég, így nemcsak nyárson, hanem az emelhető, süllyeszthető rostélyon is süthetünk. Ez utóbbi mód különösen alkalmas fóliázott sültek készítésére.

SYSTEM—D -CS. L.

VASÉRT
25 ÉVES

szakosított üzleteiben

nagykereskedelmi választékkal várja vásárlóit!
BARKÁCSOLÓ SZERSZÁMOKTÓL AZ ELEKTROMOS KISGÉPEKIG sokfajta szerszám — belföldi és import — az
5. sz. boltban, Bp. VIII., Üllői út 32.

KERTI MUNKÁKHOZ MEZŐGAZDASÁGI SZERÁRUK — nyelezett ásó, kapa, gereblye stb. — SZEG, HUZAL, FONATOK a
6. sz. boltban, Bp. IX., Knézits u. 12.

CSALÁDI HÁZAK KÖZPONTI FŰTÉSÉNEK BEVEZETÉSÉHEZ — kazán, radiátor, csövek, idomok — FÜRDŐSZOBA FELSZERELÉSI CIKKEK nagy választékban a
7. sz. boltban, Bp. XIII., Váci út 195/b.

Nagy választékban kaphatók
KÉZISZERSZÁMOK, ELEKTROMOS KISGÉPEK, EMELŐCSIGASOROK ÉS TARTOZÉKOK, IPARI LÁNCOK, TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK

a VASÉRT és a KÉZISZERSZÁMGYÁR
közös szaküzletében
Bp. VII., Majakovszkij u. 53.

BOLTVEZETŐK
a VASÉRT
ÉRTÉKESÍTÉSI
IRODÁN

Bp. VIII., Üllői út 32. I. em.

minden árut egy helyen
megrendelhetnek:
kedden, szerdán, csütörtökön 9—13 óráig.

(—)

OLAJAT A TŰZRE!

MEKALOR tanácsok olajfűtéshez

HIBAÉSZLELÉS, -ELHÁRÍTÁS

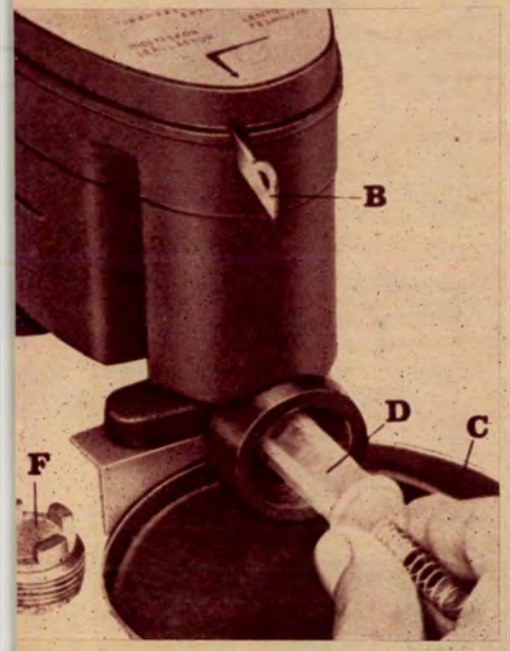

A karbantartott és előírásosan üzemeltetett „MEKALOR" olajkályhák hosszú éveken át kifogástalanul üzemelnek. De mégis előfordul, hogy egy idő múltán a kályha erősen kormozva ég — a maximum fokozaton is alig folyik az olaj az égőfazékba —, a kályha meghibásodott.

A hiba oka lehet, hogy az olajjal együtt szennyeződés került a vezeték-rendszerbe, s az elzárhatja

— az üzemanyagtartály kiömlő nyílását,
— az üzemanyagtartály alatt levő üreges csavar furatait,
— az olajszabályozó szűrőjét,
— a beömlőszelep nyílását,
— a kiömlőszelep nyílását.

A kiömlőszelep tisztítása. Leggyakrabban az olajszabályozó kiömlőszelepénél jelentkezik a dugulás, amelynek megszüntetése legtöbbször az olajszabályozó szétszedése nélkül is elvégezhető. Az eljárás igen egyszerű. Az olajkályha homloklapját a rögzítő 3 db műanyag csavar eltávolítása után emeljük ki, így hozzáférhetővé válik az olajszabályozó. A szabályozót legnagyobb teljesítményre állítjuk. Az olajszabályozó forgófej-tövénél levő csappantyút (a max. fokozaton emelkedik ki legjobban) 15—20-szor erőteljesen lenyomkodjuk (A), így a kiömlőszelep nyílását eltömítő finom szennyeződés elsodródik a nyílásból. (A motorkerékpárosok ezt a karburátor „svimmelésének" mondják.) A sok éve üzemelő olajkályháknál ez az eljárás már legtöbbször alig jár eredménnyel. Ilyenkor már tanácsos a szerviz szakembereit igénybe venni.

A beömlőszelep tisztítása:

A beömlőszelep elszennyeződésének legbiztosabb jele a nívó-emelkedés és az ebből eredő adagolás növekedése. Erős szennyeződés esetén a biztonsági szerkezet is működésbe lép és lezárja az olajszabályozót. Ebben az esetben is ajánlatos a szerviz szakembereit segítségül hívni. Kisebb szennyeződés esetén a záróemelőt (B) 5—6-szor le-fel „megjáratjuk" erőteljes ki és bekapcsolással.

A szűrő tisztításához csak akkor fogjunk, ha az üzemanyagtartály teljesen kiürült. Az égés megszűnése után a szabályozó fejet és a záróemelőt kikapcsolt helyzetbe állítjuk. Egy olajfelfogó edényt helyezünk az olajszabályozó alá (C). Most az ábrán látható módon kicsavarjuk a szűrő zárócsavarját és az ábrán látható módon a műanyagból készült olajszűrőt kiemeljük (D) az olajszabályozóból. A szűrőt tiszta gázolajjal kimossuk, utána puha műanyagkefével óvatosan megtisztítjuk. Mielőtt visszahelyeznénk, a szűrőházat is alaposan mossuk ki tiszta gázolajban és ecsettel. Ezután helyezzük vissza a szűrőt a helyére. A szűrőzárócsavar visszahelyezése előtt nézzük meg a műanyag tömítőgyűrűt. Ha az sérült, újjal cseréljük le. A zárócsavart jól húzzuk meg. A tömítettségről alaposan győződjünk meg, mert az olajszivárgás tűzveszélyes.

Az üzemanyagtartály alatt levő üreges-csavar és az üzemanyagtartály tisztítása: Ajánlatos ezt a műveletet is üres üzemanyagtartály mellett elvégezni. A tartály főelzárószár kicsavarása és kiemelése után az üreges csavart 17-es villáskulccsal kihajtjuk. Furatait kitisztítjuk. Tiszta fűtőolajjal jól kimossuk. Az üzemanyagtartály kiömlőnyílását a kiemelt üreges csavar helyén 2 mm átmérőjű fém; vagy műanyag tüskével alulról felfelé átszúrjuk (E). Ezután **minden esetben újra cserélt** tömítőgyűrűkkel helyettesítjük a régieket, még akkor is, ha azok látszólag sértetlenek! Majd visszahajtjuk az üreges csavart a helyére és jól meghúzzuk. Utána a tartály-főelzárót visszahajtjuk a helyére. Az üzemanyagtartályt feltöltjük tiszta gázolajjal és üzembe helyezzük az olajkályhát.

Vezeték légtelenítés: Az üzemanyagtartályból az olajszabályozóhoz vezető vörösréz-csőben előfordulhat légbuborék okozta elzáródás is, ami általában adagolás-ingadozással jár. Megszüntetésére a szabályozófejet és a záróemelőt zárt állásba helyezzük. Ezután egy olajfelfogó-edényt (C) helyezünk az olajszabályozó alá és meglazítjuk a szabályozó szűrőcsavarját (F). A zárócsavar melletti résen kiengedünk kb. 1,5 dl fűtőolajat. Az olajjal együtt a légbuborék is eltávozik. A zárócsavart visszahajtjuk és jól meghúzzuk. Mielőtt a kályhába begyújtanánk, győződjünk meg még egyszer arról, hogy a vezeték-csatlakozásoknál nincs-e szivárgás!

(—)

A rádiók és tv-k után a magnetofon a legelterjedtebb közhasználatú híradástechnikai készülék. A magnetofon a szórakozást, a tanulást, a munkát egyaránt segíti. De örömünk csak addig tart, amíg a magnó kifogástalanul működik. Ám a drága készülékek élettartama is véges, még ha elővigyázatosan kezeltük és rendszeresen karbantartottuk is.

A magnetofon két különböző „rendszer" ötvözete: működése közben egy mechanikus és egy elektromos része van kapcsolatban egymással. A jobban igénybe vett rész a mechanika. A gyorsan forgó, perselyezett és súrlódó alkatrészek idővel a jó kenés ellenére is elkopnak.

A mechanikus alkatrészek kopásából származó hangok néhány alkatrész cseréjével és kis javításával a legtöbb esetben tökéletesen megszüntethetők. A felújítás gazdaságos, mert a cserélendő alkatrészek ára egy új magnetofonénak csak néhány százalékát teszi ki.

Cikkünkben a felújítást a csehszlovák Tesla gyár „B"-magnetofon-családján mutatjuk be. E család B 41, B 42, B 43A, B 45, B 400 és B 444 tagjainak mechanikus alkatrészei (1) egymás között felcserélhetők, csereszabatosak!!!

Magnó „elixírezés"

TÁRCSÁK

A magnetofon szalagtovábbító mechanizmusát egy külső-forgórészes aszinkron motor hajtja. A motor tengelyére húzott gumigyűrűhöz (2) csatlakozik a meghajtó lapos szíj, amely a mechanika és a motor között teremt kapcsolatot. A gumigyűrű öregedése vagy kopása esetén a lapos szíj gyakran lecsúszik, s akkor a megnetofon nem működik.

Célszerű ilyenkor a gumigyűrűt kicserélni. Ha nincs új gumi, az is segít, ha a régit fordítva húzzuk fel a motor tengelyére. Ugyanis a gyűrű szélesebb, mint a lapos szíj, így még van ép, nem kopott felülete. A kifényesedett gumifelületet polírpapírral érdesítsük fel. A lapos szíjat kifordítva helyezzük vissza, de ha az kitágult, cseréljük ki. A motorcsapágy tisztításakor a fenéklemezen levő három csavart hajtsuk ki, úgy hozzáférhetünk a Seeger-gyűrűhöz (3).

A motor a lapos szíj közvetítésével közvetlenül forgatja az ún. lépcsőstárcsát (4). A középső, bronz perselye a gyors fordulat következtében idővel kikopik, erősen zörgő hangot ad. A hibát a kikopott lépcsőstárcsa cseréjével háríthatjuk el.

A lépcsőstárcsa a sebességváltó szerves része. Nevét a lépcsőzetesen más-más átmérőjű peremeiről kapta. Minden peremhez tartozik egy szalagsebesség. A peremekhez csatlakozik a lendítőkereket meghajtó gumiperemes közvetítő tárcsa (5). Ha a gumiperemes tárcsa kombinált bronz és műanyag perselye kikopott, szintén cseréljük ki. Az elszennyeződött, kifényesedett gumiperemet polírpapírral tisztítsuk, ill. érdesítsük (6).

A gyors szalagtovábbítás során hátra orsózáskor a lépcsőstárcsa gumiperemes része (4), előre orsózáskor egy közbeiktatott gumiperemes tárcsa hajtja meg a kuplungokat (7). Gyors előre orsózáskor hallható zörgő hang a tárcsa bronzperselyének kopottságára utal. Itt is a csere segít.

A kuplungok pereméhez surlódik a gyorsorsózó gumiperemes tárcsa, valamint a lépcsőstárcsa és a fékek. Ezért a kuplungperem ezen részének enyhén érdes felületűnek kell lennie, (7). Ám egy idő múlva a porózus felület eltömődik, a fékek rosszul működnek, orsózáskor szakad a szalag. A hibát a kuplung peremének alkaholos ruhával történő erős dörzsölésével háríthatjuk el.

KUPLUNG ÉS FÉK

A jobb oldali tüskéstárcsát — amelyre a szalagorsót helyezzük — a lépcsőstárcsához meghajtószíjjal kapcsolódó műanyag tárcsa hajtja (8). Mivel a tárcsa a motorral együtt állandóan forog, viszonylag gyorsan kopik. Előfordulhat, hogy a kuplung — és vele együtt a tüs-

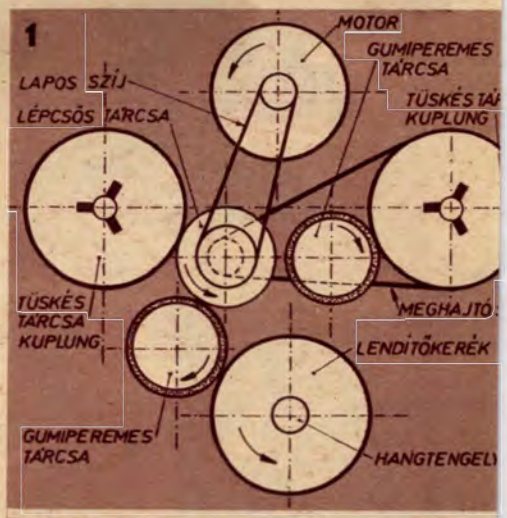

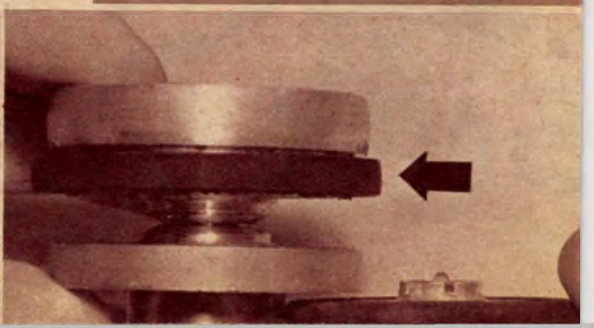

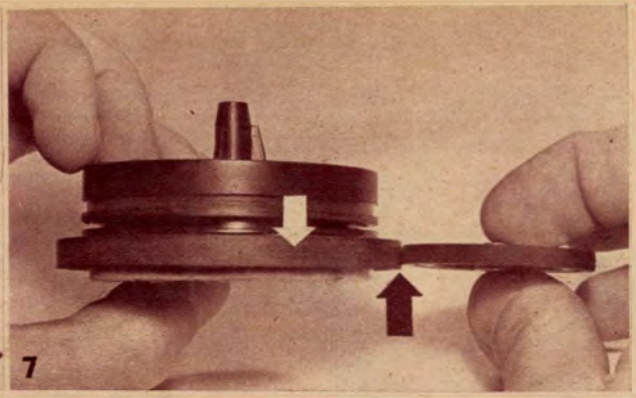

7

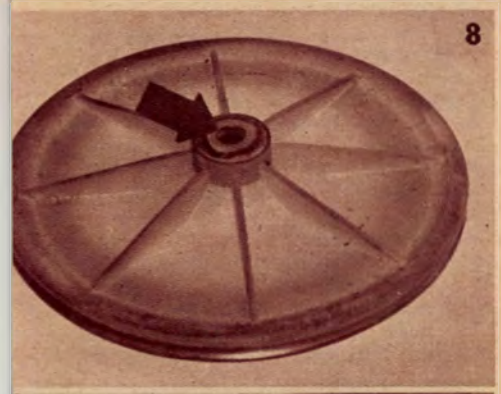

8

9

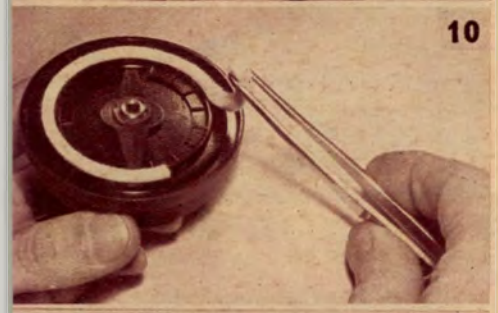

10

11

késtárcsa — megsüllyed, a szalagorsó hozzáér a magnetofon külső burkolatához. A kuplungot állítsuk kellő magasságba a tengelyre húzott műanyag alátétekkel. A tengelyen túlságosan „lötyögő" tárcsát cserélni kell.

A készülékbe épített, ún. súlykuplungok a rájuk nehezedő súly mértékétől függő surlódó nyomatékkal kapcsolják a tüskéstárcsákat a mechanikához. A surlódó nyomatékot a filcbetét hozza létre (9). A kifogástalan szalagvezetéshez és orsózáshoz elengedhetetlenül szükségesek a jól beállított kuplungok. A túlzott olajozás vagy a természetes elszennyeződés miatt a kuplungok idővel gyengülnek, laza, bizonytalan lesz a szalagvezetés. Ilyenkor mindkét kuplung filcbetétjét emeljük ki és tiszta alkoholban alaposan mossuk át (10). Gyorsjavításkor elegendő a filcbetétek megfordítása is.

Gyorsorsózáskor a tüskéstárcsát egy belső, rugóval feszített kuplung hajtja. A Seeger-gyűrű levétele után sorrendben a rugó, a két alátét, majd a belső kuplungtárcsa húzható le a tengelyről (11). Az ott levő filcbetét mosása és a műanyag felület tisztítása után összeszereléskor a rugót a középső lépcsőre állítsuk be. A tüskéstárcsa hegyén levő olajozó nyílást is tisztítsuk ki.

A kuplungok rendbetétele után a fékkarokról húzzuk le a fékpofákat és azokat fordítva, tehát kopott felületükkel kifelé nézően helyezzük vissza. A fékkarokon ne állítsunk, mert azok akkor működnek helyesen, ha minden vezetőszár egyenes. Előzetes tisztítás után egy-egy csepp olajjal kenni csak a bronzperselyes tárcsák tengelyeit szabad.

SZALAGVEZETŐK

A szalag a két tüskéstárcsán elhelyezett tele, ill. üres szalagorsók között, az ún. szalagpályán halad. A szalagvezetők a szalagról leváló oxidtól szennyeződnek, kopnak. A kopott szalagvezetőket cserélni kell. A törlő és lejátszó fej előtt levő nyomófilceket az eredetivel megegyező méretű darabokkal cseréljük ki.

A szalagot a hangtengelyhez önbeálló csapágyazású gumigörgő (12) szorítja. Ezt javítani nem lehet, csak tisztítani, de célszerűbb a csere. A deformálódott gumigörgő bizonytalanná teszi a szalagvezetést, ami különösen a négysávos magnetofonoknál nagy áthallással és rossz törléssel jár. A káros szalagvándorlás ellen a fejburkolatra csavarozott szalagvezető lemezzel védekezzünk (13).

A kopott kombináltfej a rossz minőségű felvétel mellett „önállóan" kezdi vezetni a szalagot (14). A hiba ideiglenesen vastagabb nyomófilc felhelyezésével háríthető el, de a kopott fejet cserélni kell. Az új fejet a tartóbakon levő csavarokkal pontosan állítsuk be (15). Ez vonatkozik a törlőfejre is.

Jó tudni még, hogy a lendítőkerék csapágyát nem szabad kenni. A bronzperselyek és a tengelyek tisztításához — a gumi és műanyag alkatrészek megóvása érdekében — kizárólag tiszta alkoholt használjunk. A szalagpályát és a fejeket szintén tiszta alkoholos vattával tisztítsuk. Fémes tárgyakkal (csavarhúzó stb.) a szalagpályát ne piszkáljuk.

Az említett felújítási, illetve karbantartási munkák után még észlelt nagyobb hibák elhárítását bízzuk szakemberre.

MOCSÁRY GÁBOR

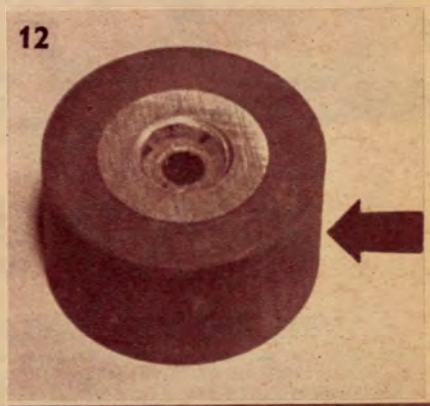

12

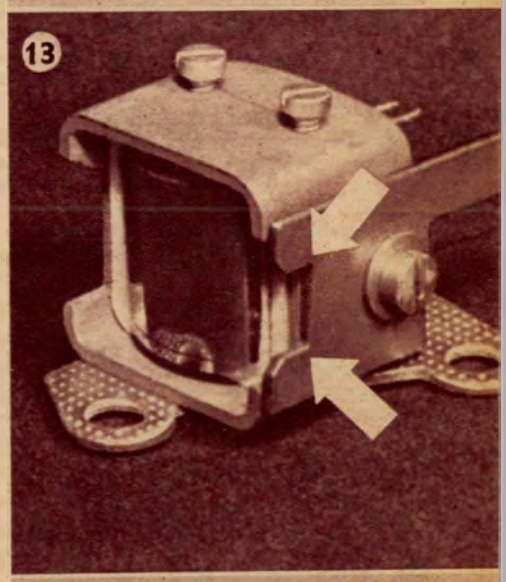

13

14

Biztonságos, zsinórkímélő!

KÁBELDOB

A munkájuk során villamos áramot használók gyakran alkalmaznak különböző — gyakran a minimális biztonsági feltételeket is nélkülöző — hosszabbítókat. Dolguk végeztével, sőt munka közben is karjukra tekerik, vagy összegubancoltan, szegre akasztva szakszerűtlenül tárolják azokat. Célszerűbb egy forgó kábeldobos hosszabbítót készíteni, amely gyorsan kezelhető. A dobról annyi kábelt csavarhatunk le, amennyi a munkahely eléréséig feltétlenül szükséges. Munkánk végeztével azonnal és könnyen felcsévélhetjük. Ezzel egyidejűleg megoldott a villamos vezeték szakszerű tárolása is.

A DOB

Kábeldobunkat a csapokkal összeerősített alap- és oldallapból készült tartóra erősítjük fel (A, B, C, D). A lapok anyaga 20 mm vastag pozdorja lemez. A 20 mm-es lábrész kialakítása részben a jobb felfekvés, részben pedig a csapok szilárdabb tartása miatt szükséges. A két lap összefúrása után a csapokat enyvezetten üssük helyükre.

A kábeldob tulajdonképpen maga a forgó dob, az pedig egy szigetelő anyagból készült hengerpalást. Felhasználható esetleg már meglevő papír,- vagy műanyagcső, de elkészíthető házilag is. A dob két korongját (F, G) használjuk magként, amelyekre több réteg kartont és újságpapírt csévélünk fel, miközben folyamatosan kenjük ragasztóval. Kiszáradás után 3—4 mm falvastágság már nagyszilárdságú csövet ad (K). A henger végeit egyenesre vágjuk és kétszer-háromszor bekenjük lakkal. A dob oldalait (E, H) két-két összeragasztott farostlemezből készítjük. (A lemezdarabokat bal oldaluknál fogva ragasszuk egymáshoz.) Az oldalakra ragasztóval történő bekenés után szegezzük fel a két korongot (E, H). Az egytengelyűséget az előre elkészített 10 mm átmérőjű tengelyfurat biztosítja.

A három dugaszolóaljat és a hajtókart (P, R, S) a kábeldob egyik oldalára szereljük fel. A dugaszoló aljak (V) helyét a műanyagdoboz (T) méretének megfelelően körbe fúrjuk, közepét kiütjük, reszelővel méretre munkáljuk. A kábeldob másik oldalára a szigetelő hengerpalástot rögzítjük. Ezzel három szerelési egység kész (X). Ezek szétbonthatóak maradnak, a tengely tartja őket össze. Készremunkálás és gondos csiszolás után most már a többi részt is lakkozhatjuk vagy tetszés szerinti színűre festhetjük.

A tengely (I) két, összehegesztett M 10-es csavar. A tengelyre először felfűzzük az alátétet, a dugaszolóaljjal szerelt kábeldob-oldalt és a szigetelő-csövet (J). Majd feltesszük a hengerpalásttal szerelt másik oldalt, újabb alátétet (M) és a csapra hegesztett ellenanyát (N). Ezután ismét alátétek következnek, majd a tengelyt az oldallap (A) furatába dugjuk és M 10-es szárnyasanyával (O) rögzítjük. Az ellenanya és a szárnyasanya meghúzásával úgy állítsuk be a dobot, hogy kissé szorosan forogjon. A dobon 10 mm átmérőjű kábelből több mint 60 m tárolható. Természetesen a henger átmérője és hossza változtatható, attól függően, hogy mekkora átmérőjű és hány méter hosszú kábelt tervezünk rácsavarni.

A VILLAMOS RÉSZ

Hordozható hosszabbítónk vezeték anyaga csakis B csoportba tartozó, kettős szigetelésű, kábelszerű vezeték lehet. Ilyen az MTK 250 tömlővezeték PVC műanyag szigeteléssel, vagy pedig a GT 250 tömlővezeték gumiszigeteléssel. E típusjelű vezetékek anyaga hajlékony, sodrott réz-, műanyag, illetve gumi szigeteléssel. A vezetékeknek közös, külső köpenyszigetelésük is van. Gyakoribb keresztmetszetek: 0,75 1, 1,5, 2,5 mm².

Nekünk háromeresre van szükségünk. Az MTK 250 és a GT 250-es vezeték házi használatra jó, de külön mechanikai igénybevételnek kitenni, rajta járni vagy nagyobb távolságot — tartó nélkül —, áthidalni nem szabad.

Terhelhetőségük:

0,75 mm²	vörösréz	13 A	bizt. 6 A
1 mm²	vörösréz	16 A	bizt. 10 A
1,5 mm²	vörösréz	20 A	bizt. 15 A
2,5 mm²	vörösréz	27 A	bizt. 20 A

(A vezetékanyag kiválasztásához se-

Összeillesztjük az elkészített darabokat

Helyre kerültek az aljzatok

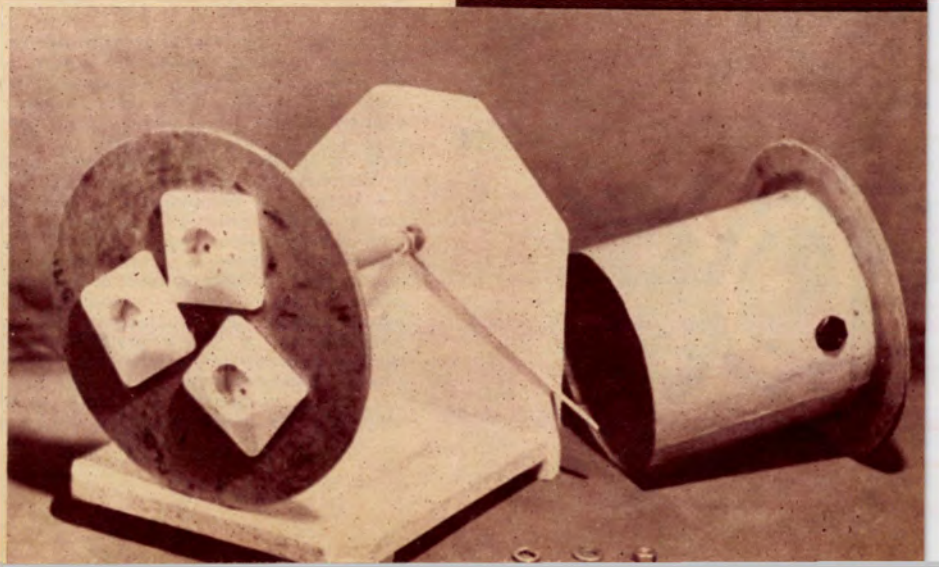

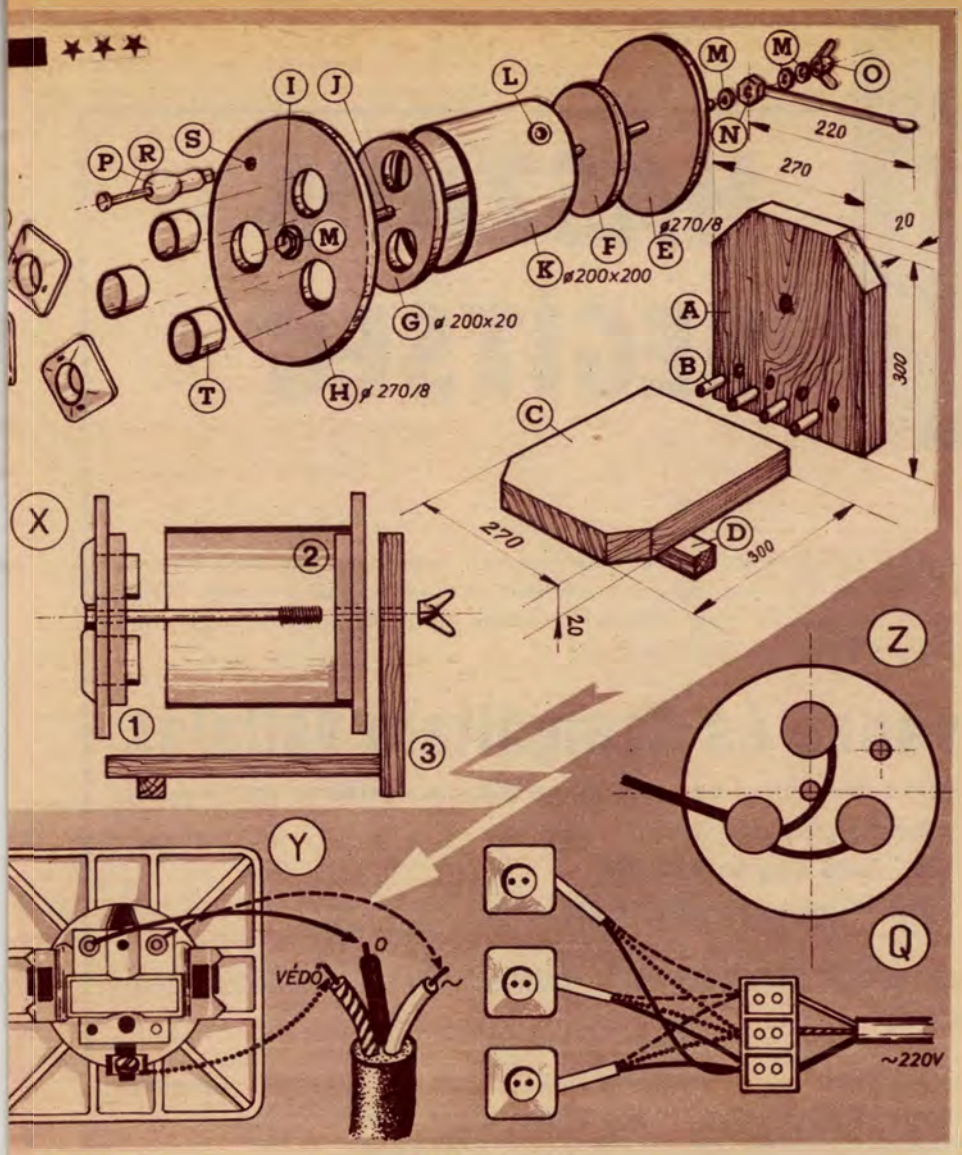

ANYAGJEGYZÉK

jel	megnevezés	anyag	db	méret/mm	megjegyzés
A	oldallap	pozdorjalemez	1	300×260×20	5,— Ft/kg
B	alaplap	pozdorjalemez	1	300×260×20	5,— Ft/kg
C	csap	keményfa	4	∅ 15	5,40 Ft/fm
D	lábléc	keményfa	1	20×20×270	
E	oldaltárcsa	farostlemez	2	∅ 270×4	
F	korong	bútorpanel	1	∅ 200×20	2,50 Ft/db
G	korong	bútorpanel	1	∅ 200×20	2,50 Ft/db
H	oldaltárcsa	farostlemez	2	∅ 27×4	
I	tengely	gömbacél	1	∅ 10×270	
J	tengelyszig.	szig. cső	1	∅ 12×270	falvast. 1 mm
K	hengerpalást	szig. cső	1	∅ 200×200	falvast. 3—4 mm
L	tömszelence	műanyag	1	szüks. sz.	6,50 Ft/db
M	alátét		4	M 10-hez	
N	ellenanya + csap		1	M 10 + ∅ 6	gömbacél
O	szárnyasanya		1	M 10	
P	hajtókar	szerszámnyél	1		
R	csap		1	∅ 4	
S	anya		2	M 4	
T	doboz	műanyag	3		1,30 Ft/db
V	dugaszolóalj	szabvány	3	védőcsatl.	13,10 Ft/db

gítséget nyújt az EM 72/9. számában megjelent „Villanyvezeték lexikon" című cikk.)

A vezetéket toldani nem szabad. Annak ellenére, hogy a kábeldob hengerpalástját szigetelő anyagból készítettük és lakkozással impregnáltuk, a kábel átvezetési helyére tegyünk be a keresztmetszetnek megfelelő műanyag tömítést (L). Készülékünk elektromos berendezés, tehát fokozott a balesetveszély. Javítani, szerelni csak áramtalanított állapotban szabad!

Ne feledkezzünk meg a karbantartásról és a hosszabító rendszeres ellenőrzéséről. Használat előtt vizsgáljuk át a szerkezetet. Fontos, hogy ismerjük az érintésvédelem szabályait (EM 72/6.)

A dobra szerelt dugaszolóaljak bekötésekor a kábelerek színeit vegyük alapul. A fázis és 0 pontokat nem vehetjük figyelembe, mert az egymáshoz képest váltakozva bedugható villásdugó csak a védőcsatlakozást határozza meg egyértelműen. Ennek pontos betartása érdekében rajzunk (Y) mutatja a most legelterjedtebb dugaszolóalj „hátát", ahol jól kiemelkedik a 0 és a fázis vastagon szigetelt, teljesen zárt csatlakozása, a védőcsatlakozás szabadon levő fém kivezetésével ellentétes oldalon.

A kábeldobba tömszelencén keresztül érkező vezetéket az egyik dobozba vezetjük és háromtagos sorozatkapocshoz csatlakoztatjuk (Q). Innen három (külön háromeres) kábeldarabbal csatlakozunk a dugaszoló aljakhoz (Z). Mivel dobunk forgómozgást végez, bekötés után a sorozatkapcsot szigetelőszalaggal tekerjük át. A csatlakozó kábelek kerüljék ki a hajtókar tengelyének rögzítési pontját. A szigetelődobozok oldalát a dugaszolóalj kapaszkodó karmainál vágjuk ki, hogy azok meghúzásakor a kábeldob oldalába mélyedjenek.

W. J.

HELYREIGAZÍTÁS

Az „EZERMESTER" 1973. júniusi számának 22. oldalán az 1. ábrában két hiba is van, egyrészt a transzformátor szekunder tekercsének csak az egyik kapcsa van bekötve, másrészt az egyenirányítók a a rajzon helytelenül vannak feltüntetve. Az ábra helyesen az alábbi:

Rögzítetlenül szerelt csengőreduktorra nem szabad hálózati kábelt csatlakoztatni, mert a szorító kilazulása súlyos áramütéses balesethez vezethet. A fénykép szerinti hálózati szorító csavarja csak részben védett véletlen érintés ellen, ugyanis ∅ 4 mm-nél kisebb hegyes fémtárggyal a feszültség alatt álló csavar érinthető.

Ha a csengőreduktort szigetelőanyagból készült dobozba szereljük, egyrészt megoldható a hálózati zsinór rögzítése, másrészt kizárjuk a hálózati feszültség alatt álló fémrészek érinthetőségét.

Vigyázat, vannak forgalomban olyan csengőreduktorok is, amelyek kizárólag csak csengő üzemeltetésére használhatók.

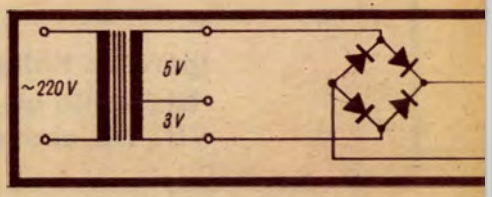

HASZNOS SEGÍTSÉG

A barkácsolók mindig találnak valami javítanivalót házuk táján, gyakran azonban nincs meg a munkavégzéshez szükséges szerszám és eszköz. Egy-egy rövid használatra azonban nem érdemes megvenni a drága gépeket, így tehát a barkácsoló vagy lemond tervének megvalósításáról, vagy más lehetőséget keres. Ezt a lehetőséget kívánta megteremteni az

Iparcikk Kölcsönző és Szolgáltató Vállalat,

amikor Budapesten már két helyen is bevezette a barkácsoláshoz szükséges eszközök kölcsönzését. A két cím és telefonszám, ahol mindig segítségére vannak:

III., Szőlő utca 82. 689–444

VII., Majakovszkij utca 89. 224–213

Nézzük meg részletesebben milyen gépek és eszközök állnak a boltokban az érdeklődők redelkezésére.

Fúrógépek: Széles tartományban állítható fordulatszámmal. Ütvefúrási üzemmel ellátva (betonfúráshoz). Kiegészítésekkel gyaluláshoz és maráshoz. Kiskerttel rendelkezőknek sövénynyíró-adapterrel.

Körfűrészek: Valamennyi munkamódszerhez (egyenes- és szögvágás), kétcollos anyagvastagságig.

Gyalugépek: Asztali és kézi kivitelben, sík- és horonygyalulásra. A nagy fordulatszám segítségével finom felületeket lehet kialakítani.

Csiszológépek: A legváltozatosabb feladatokra.

Láncfűrészek: Benzinmotoros és elektromos meghajtással ∅ 40 cm-ig.

Kompresszorok: Mechanikus és membránszivattyús kivitelben.

A boltokban nemcsak a gépek kölcsönzésével foglalkoznak, hanem a munkához szükséges alap- és segédanyagokat is árusítanak.

Minden barkácsolót szeretettel és nagy árukészlettel vár az

Iparcikk Kölcsönző és Szolgáltató Vállalat két barkácsboltja;
III., Szőlő utca 82. 689-444
VII., Majakovszkij utca 89. 224-213

(–)

ragasszuk vagy szegezzük a mérőlécre, végül az előbbiekben említett módon rögzítsük a felerősítő csavart (4).

Az áthidaló, összekötő lécet (7) 500 mm-es egyenes iskolai favonalzóból vágjuk ki. A vonalzó mm-beosztású részéből 12×3×460 mm-es csíkot fűrészeljünk le és csiszoljuk meg. Ezzel elkészült a léc (10), amelynek közepére erősítjük a lécmutatót (11). A vonalzóból fűrészeljünk le egy 6×460 mm-es csíkot, csiszoljuk meg, s kész is a rúd (8). Egyik végére erősítsük rá a rúdmutatót (9). A megmaradt vonalzó-darabból vágjuk ki az összekötő lécet (7), csiszoljuk meg és fúrjuk ki a H-jelű furatait. Ezzel a fa alkatrészek el is készültek, s világos színre befesthetők. A különféle horgok (9—11—13—14—17—18—20—23—24) ∅ 2 mm-es vörösréz huzalból készíthetők.

Súlyként (12) 7 db M 16-os anyát a lapjukra merőlegesen fúrjunk keresztül ∅ 2 mm-es fúróval és azokba helyezzük a félig elkészült súlyhorgot (13), amit hajlítsunk készre. A rajz alapján készítsük elő a hengert (15) és a tárcsát (16), majd darabjaikat ragasztással (vagy szegezéssel) erősítsük össze. Utána fúrjuk ki az I-jelű furatot és kész a hengerkerék.

A csigakerekek készítésekor először a kereket (19) alakítsuk ki. Befőttesüveg- vagy festékesdoboz fedelek (mivel egyik oldaluk peremes) megfelelnek. A kerék készítésére azonos átmérőjű („D") karton- vagy lemeztárcsát vágjunk ki, majd a rajz szerint ragasszuk össze és fúrjuk ki a K-jelű furatot.

Egy M 4×20-as, tövigmenetes csavar fejét vágjuk le és reszeljük meg, majd helyezzük be a kerék (19) K-jelű furatába és mind a két oldalról hajtsunk rá egy-egy M 4-es anyát, végül húzzuk meg. A már elkészült függesztőhorgot (20) a kerékre helyezzük úgy, hogy a horog ∅ 4 mm-es szeme kerüljön a kerék tengelyére.

A rugós erőmérő egymásba tolható alumínium függönytartó rudakból készül. A mozgó csövet (22) csiszoljuk meg, hogy könnyen csússzon majd az állócsőben (21). Mindkettő egyik végét fúrjuk át a horgok részére. A rajz szerint elkészített csöveket és horgokat szereljük össze. A két csövet helyezzük egymásba, a „rugót", azaz modellező gumit (25) fűzzük keresztül a horgon (24) s a másik horognál (23) kössük meg úgy, hogy a gumi éppen csak ne legyen előfeszítve. A beosztások helyét „beméréssel" határozzuk meg úgy, hogy a horgokra (12) egyenként akasszuk a súlyokat a kinyúlás szerint jelöljük meg a mozgócsövön az erő nagyságát, a súlyt!

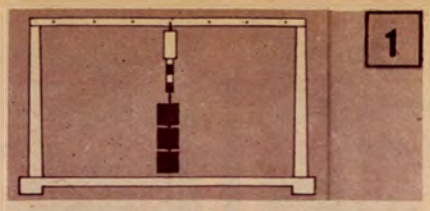

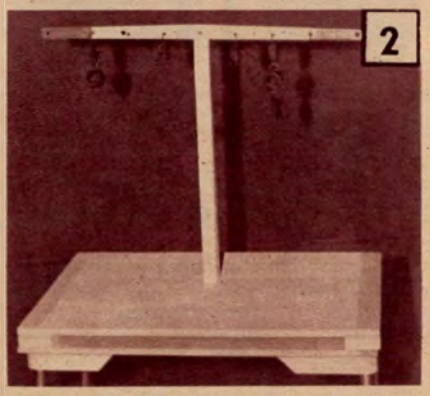

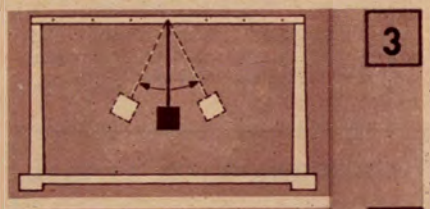

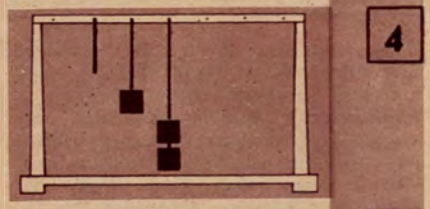

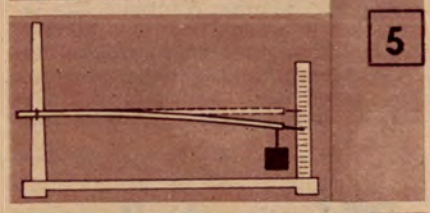

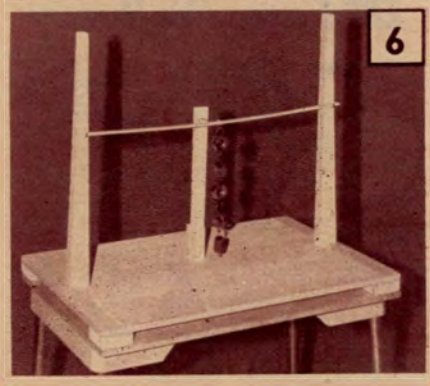

Így használjuk!

1. ERŐ MÉRÉSE

Az alaplemez (1) A—A jelű furatain dugjuk keresztül a tartóoszlopok felerősítő csavarjait és egy-egy M 8-as anyával rögzítsük. Az oszlopok C-jelű furatán dugjuk keresztül az M 4×20-as csavart és M 4-es anyákkal rögzítsük az összekötő léceket (7). A léc középső furatába akasztjuk az erőmérőt, s a kísérlet megkezdhető.

Második kísérlethez a léc (7) középső furatába helyezzük a kettős horgot (17), amelyre felakasztjuk a csigakereket, s azon keresztül vezetünk egy csatlakozó zsinórt. Egyik végére súlyt (12), a másikra az erőmérőt helyezzük.

2. FORGATÓNYOMATÉK

Az alaplemez (1) B-jelű furatába helyezve rögzítjük a tartóoszlopot (3). A lécet (7) középső furatán és az oszlop C-jelű furatán keresztül dugott M 4×20-as csavarral és M 4-es anyával rögzítjük. A súlyokkal (12) a kísérletezés megkezdhető.

3. INGA-MOZGÁS

Az erő mérésénél összeállított eszköz lécének (7) furatába akasztjuk a fonalingát, amelynek tartozéka egy-egy súly (12), továbbá fonal és zsinórhorog (14). A 350 mm hosszú fonal egyik végére a horgot, a másikra a súlyt kötjük.

4. RUGALMAS ALAKVÁLTOZÁS

Ismét az erő méréséhez összeállított eszköz a kiinduló egység. Lécének (7) furatába akasztjuk a rugalmas anyagot (gumit vagy rugót). A kísérlethez szükséges tartozék még a kb. 130 mm hosszú modellező gumira kötött M 6-os alátét és 3—4 db zsinórhorog (14). Akasszuk a horgokat a H-jelű furatokba és helyezzünk a gumik végére súlyokat (12), (1—2—3 db-ot), s kész a rugalmas alakváltozás kísérlete.

5. BEFOGOTT TARTÓ LEHAJLÁSA

Az alaplemez (1) bal oldali (A-jelű) furatába az oszlopot (3), a jobb oldaliba a mérőlécet (5) erősítjük. A tar-

Folytatás a 28. oldalon

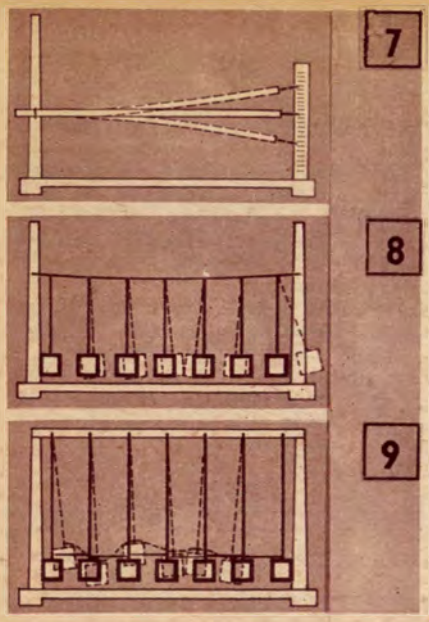

tóoszlop D-jelű hornyába beleszorítjuk a rúdat (8) úgy, hogy a rúdmutató (9) a mérce (5) beosztása elé kerüljön. Végül a súlyokat (12) a mutató horgára akasztjuk.

6. KÉTTÁMASZÚ TARTÓ BEHAJLÁSA

A tartóoszlopok C-jelű furatába belecsavarunk egy-egy L-alakú facsavart, hogy az 13 mm-nyire kiálljon. Az alaplemez A—A jelű furataiba az oszlopokat, a B-jelűbe a mérőlécet (5) rögzítjük. Majd a lécet (10) úgy helyezzük a kampókra, hogy a lécmutató (11) a mérce beosztása elé kerüljön. A súlyokat (12) a mutató horgára akasztjuk.

7. LENGŐMOZGÁSHOZ

az eszköz összeállítása azonos az V., (a befogott — tartó lehajlása) kísérlethez. Ha a rúd mutató felőli végét lenyomjuk, majd hirtelen elengedjük, az lengő mozgást végez.

8. REZGŐMOZGÁS TERJEDÉSE FONÁLON

Az alaplemezre (1) úgy erősítjük az oszlopokat, hogy a kampók összenézzenek. Azokra helyezzük a fonal két végére kötött alátétet. A vízszintes fonalra — egymástól 50 mm-re —, 7 db, kb. 200 mm hosszú fonalra hurkolt súlyt kötünk. Ha az első súlyt rezgésbe, rezonanciába hozzuk, a rezgés terjed a fonalon.

9. MECHANIKUS HULLÁM-TERJEDÉS

Az erő mérésénél összeállított eszköz lécének H-jelű furataiba akasztjuk a kb. 350 mm hosszú fonalakon lógó súlyokat. A 7 db súlyt előzőleg egymástól 55 mm távolságra modellezőgumival (vagy lágy rugóval) kötjük össze. A fonal másik végére zsinórhorgot (14) csomózunk, s a lécre akasztjuk. A kísérlet a következő: ha az első súlyt rezgésbe hozzuk, a gumin (vagy rugón) keresztül a rezgések tovaterjedése folytán kialakul a hullámmozgás.

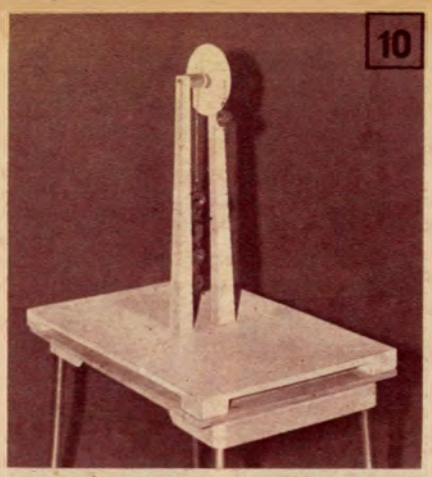

10. HENGERKEREKES ÁTTÉTEL

Az alaplemez B—B jelű furataiba úgy rögzítjük az oszlopokat (5), hogy a C-jelű furat egytengelyű legyen. A hengerkerék hengerpalástjába egy szeget vagy csavart teszünk, ahhoz egy kb. 300 mm hosszú fonalat erősítünk, amelynek a másik végére zsinór horgot kötünk. A fonalat úgy tekerjük a hengerre, hogy az a hengerkerék tárcsáján lévő furatokkal ellenkezőleg álljon. A hengerkereket a két oszlop közé helyezzük, s a C—K—C jelű furatokon egy ∅ 3 mm-es tengelyt keresztül dugunk. A J-jelű furatba az akasztóhorgot (18) tesszük.

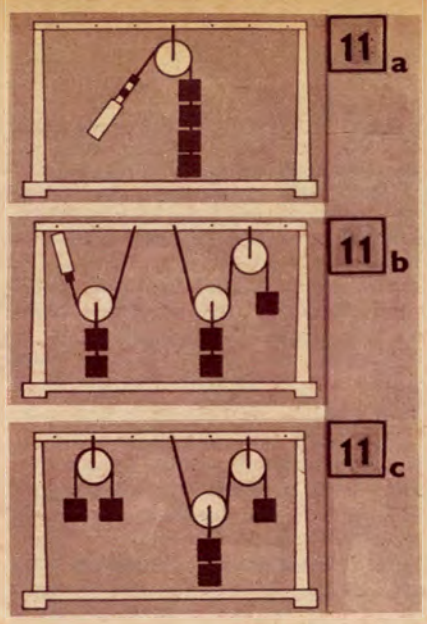

11. ÁLLÓ ÉS MOZGÓCSIGÁK, CSIGASOR

Az erő mérésénél összeállított eszköz lécének H-jelű furatába helyezzük a horgot (17), arra akasztjuk a csigakereket. Tartozék még néhány különböző hosszúságú zsinór, végükön zsinórhoroggal.

FARKAS ERVIN
Budapest

(A pályamű készítőjét az évvégi kiértékelésig 500,— Ft-os vásárlási utalvánnyal jutalmazzuk.)

EM keresztrejtvény

Vízszintes: 1. Tengelykapcsoló. 9. Radon vegyjele. 10. „Dóra jelenti" szerzője. 11. Ázsiai nép. 12. Modell alkotórész. 13. Szégyen. 14. Levegőnélküliség (fonetikusan). 15. Gyorsan táncol. 16. Ilyen kohászat is van. 18. Modern elektronikai egység jele. 19. Folyóvíz-emelkedés. 20. Katalin beceneve. 21. -tól ellentéte fordítva. 22. Arany remekmű. 23. Zenei hang. 24. Helyrag. 25. Buszos Volán. 28. Ilyen a modern autógumi.

Függőleges: 1. Porlasztó. 2. Olasz egy. 3. Lábtyű. 4. Motorvizsgáló gép. 5. Mozdony. 6. Megkevert kubai tánc. 7. Alacsony németül. 8. Ezt élvez az új tartós fogyasztási cikk. 13. Szeges talajművelő. 17. Papír hajó. 20. Holland légitársaság. 23. Kimondott francia Lajos. 26. Csacsibeszéd visszája. 27. Könnyűfém jele.

Beküldendő: Rejtvényünkben több helyütt előfordulnak gépkocsirészek, köztük egy újszerű is. Hogyan nevezik annak eddig használatos változatát?

Júniusi helyes megfejtésünk: Ballonos, termikus, bőrdeszka, oroszlányi.

Májusi rejtvényünk helyes megfejtéséért 50—50,— Ft-os vásárlási utalványt nyertek: Mayer László, Szeredi Miklós, Simon Gyula, Fáy Klára, Kovács Ibolya budapesti, Kiszely Rezső váci, Szelle István sárisápi, Kovács István debreceni, Gémesi Károly keszthelyi, Molnár Pál galgagyörki olvasónk.

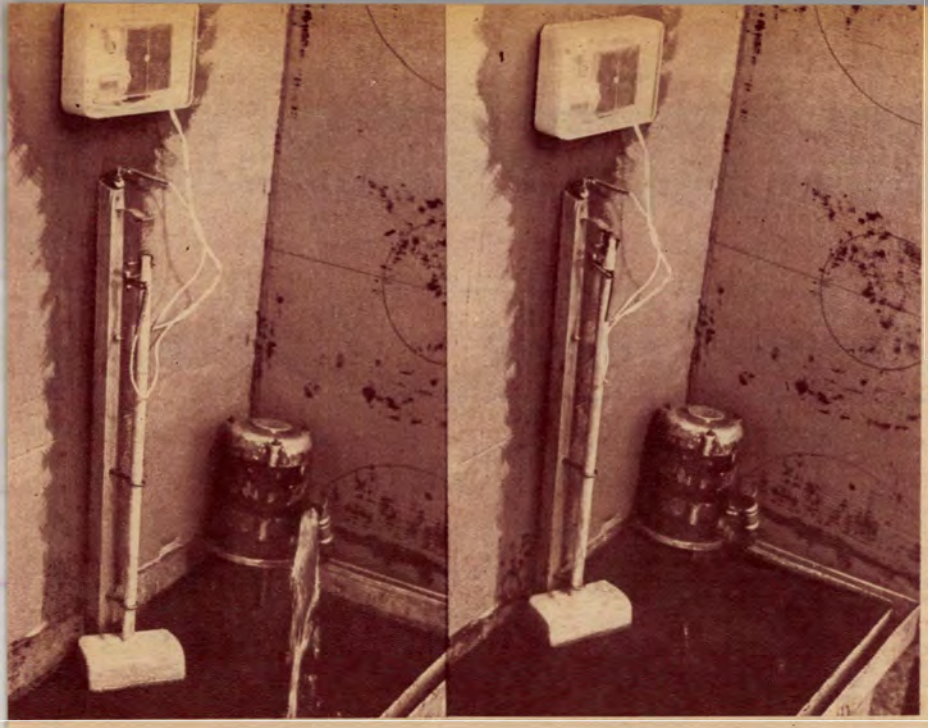

Működik a (sarokban levő) szivattyú. A jelző úszója ilyenkor szabadon lebeg. **Nincs érintkezés!** (bal).

A szivattyú nem működik, ezért a szennyvíz-szint szemmel láthatóan emelkedik. Ha a jelző úszója eléri a maximális szintet, — záródnak az érintkezők, **a berendezés riaszt!** (jobb).

Szinthatár-jelző folyadék-őr

Sok helyütt a pince talajvizét — másutt a szennyvizet —, szivattyú emeli ki az aknából. Ismét másutt meg motor nyomja a vizet az ejtőtartályba, s ha ilyenkor elromlik a motor, a szivattyú, az elárasztott pince, illetve padlás kétségbeejtő látványa várja a tulajdonost, s még jó, ha a berendezés nem sínyli meg az elárasztást. Ezt megelőzhetjük, ha készítünk egy riasztó jelzőberendezést, ami éles hanggal adja tudtunkra a baj közeledtét. (A jobb szemléltetés érdekében a fotózáshoz a szivattyú elvezető csövét a vízkifolyás érzékeltetésére leszereltük. A riasztó berendezést pedig a szintjelző közvetlen közelébe tettük. Természetesen az bárhová elhelyezhető. Akár távolra is, hogy jelzését a lakók közelében adja.)

A jelzőszerkezet mechanizmusát egy négyszögkeresztmetszetű lécre (F) szereljük, amit furatain át erősítünk a falra (C), a tartály (akna) fölé. A léc alsó végére változtatható helyzetű (H) ütközőt erősítsünk, az uszó (G) alsó helyzetének beállítására. Felső végére szereljük az érintkező (A) egyik sarkát. A mozgó körkeresztmetszetű rúd (seprűnyél darab) a léc középső részébe hajtott nagyméretű szemescsavarok (D) nyílásában — mint kulisszában —, mozog. A rúd (E) mozgása érdekében jól megmunkált, sima felületű legyen. (Szegletes rúd nem jó, mert mozgása közben beszorulhat.) A mozgó rúd alsó végére hungarocell „bóját", — úszótestet (G) erősítsünk, a felső részére pedig az érintkező másik pólusának tartóját (B).

A hozzá kapcsolódó riasztó berendezést az EM 73/6. számának 28—29. oldalán (berregő kijelző) bemutattuk, ezért azt itt ismételten részletesen nem ismertetjük. (Egyébként a jelzést adó szerkezet igen egyszerű, lényegében egy laposteleppel egybeépített berregő.)

A szinthatár-jelző készülék működését — elsősorban úszója szabad mozgását —, időnként ellenőrizni kell. Jó érintkező a forrasztóónnal befuttatott végű vezeték, gondos csavarkötéssel. Különös gondot fordítsunk a mozgó rúd csatlakozó „repülő" vezetékének akadálytalan, „követő" mozgására.

Csak (sok szálból font) kábelt használjunk hozzá, — huzalt ne.

★★★

W. J.

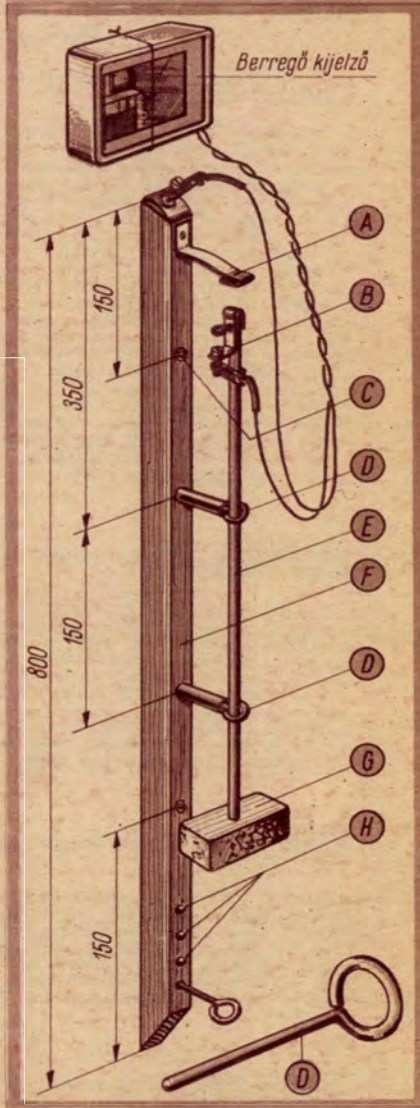

A megépített jelzőberendezés két végállapotban!

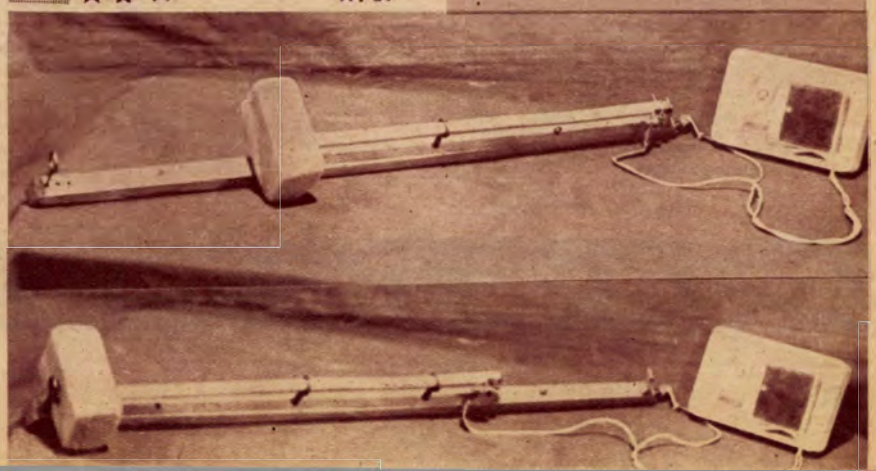

„Ecsetes" ötletek

„BÚVÁR" FESTÉKEK

Csónakok, horgászállások (stégek), víztárolók, mederbe vert cölöpök vízvonal alatti felületét nemcsak a rozsda marja, hanem a rájuk telepedett algák, moszatok is támadják, rongálják. A vízszint alatt használatos elemek felületvédelmére eddig csak a hagyományos festékanyagokat (Mínium, olajfesték) használtuk. A közelmúltban azonban új, speciális, műanyag alapú festék jelent meg, az Algalit. Az új festékhez speciális, vízvonal alatti rozsdagátló alapozót is gyártanak, Tritonit névvel.

E festékek felkenése előtt a bevonandó felületet megfelelően elő kell készíteni, azaz meg kell tisztítani a rozsdától, portól, olajtól és egyéb szennyeződéstől. A felület nedves sem lehet. A már festett felületekről a régi réteget el kell távolítani. A Tritonit alapozóból két, az Algalit fedőfestékből egy réteget kell felhordani ecsettel, illetve szórással vagy mártásos eljárással. Mindkét újszerű festék 1-1 kilogrammnyi mennyisége 5—7 négyzetméteres felület egyszeri átvonására elegendő.

(Az algák, moszatok megtelepedésének megakadályozására, vagyis víz alá kerülő tárgyak védelmére alkalmas a Copperpolit antivegetatív 800 nevű festék is.)

SZÚ-RIASZTÓK

A faanyagok szuvasodásától védelmére eddig a rézvegyületek vagy különféle anyagokból összeállított szerek használatát ajánlottuk. Most viszont megkezdődött a faanyagok védelmére hatásosabb és egyszerűbben használható Xylamon impregnáló alapozó gyártása. Ez biztos megelőző, védő és elpusztító anyag a kékrothadást okozó gombák, penészgombák, valamint rovarkártevők ellen. Az impregnáló alapozóval az anyagot jól át kell itatni, akkor képez tökéletes záróréteget. Még az elkékült, régi faanyagon is tartós védőbevonatot képez.

SZÍNES FAKONZERVÁLÓ

újdonság a Xyladecor. Külső és belső célra egyaránt használható. Színei dekoratív hatásúak. Az anyag mélyen behatol a fába, víztaszító, a bevonat nem pattogzik le.

Bár a Xyladecor réteget nem szükséges átfesteni, olaj- vagy műgyanta alapú színtelen lakkal át is vonható. Mindkét impregnáló anyag tűzveszélyes és mérgező hatású, ezért a használati utasításaikban előírtakat feltétlenül tartsuk be.

HÚROS ÜTŐK ÁPOLÁSA

A tenisz- és tollaslabda ütőket rendszeresen ápolni kell, hogy mind keretük, mind húrjaik élettartama minél hosszabb legyen.

Az általános, hogy tavasztól késő őszig tartó sportidényben az ütők húrjait (a műanyag-húr kivételével) időnként 30 rész szandarakgyanta, 2 rész ricinusolaj és 70 rész (96 fokos) denaturált szesz keverékével kenjük be. Ha szandarakgyantát nem tudunk beszerezni, jó az 1,5 rész fenyőgyanta (WW), 1,5 rész fehérített sellak és 7 rész denaturált szesz oldata is. Lágy, rugalmas bevonathoz 300 rész lakkbenzin és 300 rész terpentin elegyében oldjunk fel 75 rész lenolajfirniszt, 25 rész velencei terpentint és 300 rész dammárgyantát.

A kopott, sérült bevonatú ütőkeretet csiszoljuk, zsírtalanítsuk, utána nitrolakkal kenjük be.

Télre eltevéshez az ütők húrjait 40 rész lenolaj, 40 rész mákolaj és 20 rész csontolaj keverékével vonjuk át.

ALAPOZÓFESTÉK ALUMÍNIUMRA

Fémek korrózió elleni tartós védelme csak megfelelő alapozással érhető el. Különösen vonatkozik ez a könnyűfémekre, amelyek az acélnál is hamarább „ledobják" a fedőfestéket. Könnyűfémek, valamint ötvözeteik külső (szabadtéri) és belső, továbbá horganyzott vaslemezek korróziógátló alapozására szolgál a Pellikor festék. A fémtisztává képzett felületre jól tapad, s száradás után átvonózománccal átfesthető. Anyagigénye: 7—10 négyzetméterre egy kilogramm.

ESŐCSATORNÁK FESTÉSE

Közismerten jelentős, visszatérő gond, hogy a felszerelt új fém esőcsatornát (horgany, horganyzott vaslemez) nem lehet azonnal védőbevonattal ellátni, mert a horgany „ledobja" a festéket. S amikor már megindult az oxidációja, hosszadalmas tisztítás, alapozás, fedőmázolás válik szükségessé a festése előtt (amit viszonylag rövid időközönként meg kell ismételni.)

Az Orkán esőcsatorna festék jórészt megszünteti ezt a gondot; azzal az új fémcsatorna is azonnal festhető. Alapozni sem kell, a tiszta felületen az Orkán önmagában teljes bevonatrendszert alkot. 1 kg 8—10 négyzetméter egyszeri festésére elegendő.

ALVÁZVÉDELEM

A gépkocsik alvázának védelme többnyire abban merül ki, hogy azt időnként lemossák. Ez is szükséges, de nem elegendő. Biztos védelmet ad viszont a Terotex P ecsetelhető massza, ami a gépkocsik alvázát jól védi a korróziótól, tömít, szinte „megfogja" a felcsapódott köveket, egyszóval sok káros behatás ellen nyújt védelmet.

A pasztaszerű, fekete massza ecsettel kenhető fel, de egyszerre, akár 2 mm vastagságban is. A kialakult bevonat kopásálló, korrózióvédő és egyben zajcsökkentő hatású.

KŐVÉDŐ PARAFFIN

Épületlábazatok, partfalak kialakításához nagyon jól használhatók a különféle kövek, mert a kő tartós, mutatós, szilárd építőanyag. De csak, ha beépítés után felületét védjük is a külső, káros behatásoktól.

A különféle védőeljárások közül házilag is alkalmazható a vízüveggel vagy mésszel való bekenés is, de még jobb a paraffinozás. A benzolban, vagy benzinben feloldott paraffinból két-három réteget kell felhordani, úgy az a kő felületét víztaszítóvá és a külső behatásoknak ellenállóvá teszi.

— d —

AZ EZERMESTER ÉS ÚTTÖRŐ BOLTOK JÚLIUSI AJÁNLATA

1430 H tip. SKIL fúrópisztoly, 220 V, ∅ 10 mm, 0-tól 2500 F/p, szabályozható fordulat

1419 H típ. SKIL fúrópisztoly, 220 V, 320 W, ford.: 2660, ∅ 10 mm.

Különféle spray-k: Kontakt 60, Kontakt WL, Kontakt 61, Tuner 600, Plastik 70, ISOLER 72, Kälte-spray 75, Grafit-spray 33, Fluid 101, Video-spray 90, Sprühöl 88.

Sandvik gyártmányú kézifűrészek, különféle hosszban. Sandvik ∅ 6—12 mm-ig fal-kőfúró (VIDIA-betétes). Stanley reszelők; fára, műanyagra, könnyűfémre.

Mistral Triumph festékszóró.

Különféle méretű lécek.

552 H típusú, SKIL gyártmányú kézi-körfűrész 220 V, 1050 W, tárcsa ∅ 165 mm, ford.: 5800.

Vízpumpafogók, 8—10—12".

Fazonvésők, U- és V-alakban 2—14 mm-ig.

Gömb alakú menetfúró hajtóvasak, □ 2—32 mm-ig.

Speciális fémalapú csiszolólap (PERMA-GRIT).

A—17 tip. autó, motorkerékpár akkumulátor töltő, 6—12 V, 0—4 A-ig szabályozható.

Csavarhúzók, csavarhúzó készletek.

Kisfeszültségű tápegység, 6—12—24 V.; 9 V/220 V.

Páka trafó 220/6—12—24 V, 50 W;

Hálózati trafó 220/6 — 3 V, 3 A; 2×250 V, 90 mA.

Plexi lemezek 1—2—3—4—5—6—10 mm.

Lécek, deszkák, színes farost-lemezek.

Jelzőlámpa foglalat. Alucső ∅ 6—10—20 mm.

Miniatűr relék és miniatűr villanymotorok 1,5—3—4,5—6—9—12 V.

10×10 mm; 20×20 mm fázisfordító és kimenő trafók.

ARS 744 hangfal, 25 W, AMO 710 mikrofon, STRADA autórádió.

Nagykereskedelmi egységünk:
Bp. VII., Káldy Gy. u. 4—6., telefon: 226—887.
Erősáramú Közületi és Kisker. egységünk:
Bp. VI., Zichy J. u. 44., telefon: 121—566.

Minden kedves vásárlót vár az

EZERMESTER ÉS ÚTTÖRŐ BOLT VÁLLALAT

(—)

MEGJELENT

az Ezermester Kiskönyvtár 11. számú, 14,— Ft-os **„csináld magad... AUTÓSOKNAK"** című kötete, s az újságárusoknál, a postahivatalokban kapható.

*

Ezúton hívjuk fel vásárlóinak figyelmét a kötet néhány apró hibájára, kérve — hogy az alábbi módosításokkal olvassák a könyvet.

A 4. ábra 11. pontja a féltengelyeket ábrázolja.

A 7. ábra görbéi máris módosultak, jelentősen csökkent az új kocsikra „rákérhető" plusz, s az értékgörbéje hamarább kezd lejteni.

A 17. ábra görbéinek felirata felcserélt, s a fűtetlen szóban van egy „ajándék" t-betű is.

A 31. ábrát néhány felesleges karc-vonal zavarja.

A 43. ábra kerékkulcsain nem látható, hogy azoknak (az ábrán) függőleges szakaszaira oldalról kell feltolni a toldatot.

A 71. ábra görbéje valójában 10 mm-rel feljebb húzódnék a látható helyénél.

KÖVETKEZŐ SZÁMAINK TARTALMÁBÓL:

Lemezhajlító
Fazekaskorong
RÉGI PALACKBÓL ÚJ KEHELY
Székfonás
Tranzisztoros őrszem
Szuperregeneratív vevő
Léghajó-modell
Vízvezető-lábazat
„Autószerviz"

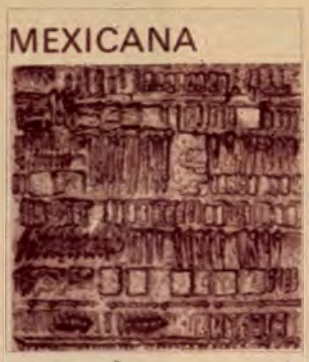

ÚJDONSÁG!

Igényes belső dekoratőr olvasóink figyelmét egy eleinte — feltehetően csak gyorsan elfogyó „kísérleti" menynyiségben érkező falburkoló újdonságra hívjuk fel.

A fémfelületű falburkoló „slatex" tapéták, illetve táblák nagyon sokféle mintázattal, a vörösréz, a sárgaréz, az arany, az ezüst és az ón oxidálatlan felületével azonos színben készülnek. A 10,5 m hosszú, 55 cm széles tapéták fonákja papír, amire úgy hengerlik fel a színoldal fémrétegét.

A 30,6×30,6 cm-es lapok alapanyaga műanyag. Az előbbiek a tapétázáshoz, az utóbbiak a műanyag csempézéshez hasonló technológiával ragaszthatók fal-, beton-, fa-, vagy fémfelületre.

A „slatex" felületű burkolóanyag az ezermester boltok specialitása, másutt nem kapható.

Hátsó, színes borítónkon egy darabka látható a „négyes-négyzet" elnevezésű, rézfelületű újdonságból.

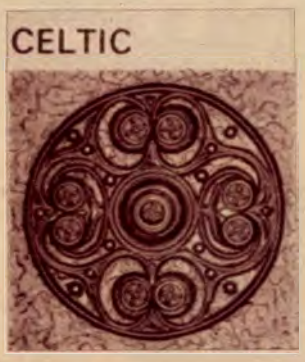

A lakásukat maguk berendező ezermesterek figyelmét felhívjuk a Fővárosi Épületlakatosipari, valamint Épületasztalosipari Vállalat két új barkácsboltjára.

„A BARKÁCSOLÓ LAKÁSDÍSZÍTŐK BOLTJAI"

a VII., Majakovszkij u. 27-ben, illetve IX., Tóth Kálmán u. 37-ben találhatók. Specialitásuk, hogy lakberendezési tanácscsal, terv- és költség-előirányzat készítéssel is az érdeklődők rendelkezésére állnak.

KERESIK AJÁNLJÁK

Megvételre keresi lapunk 1972/9. számát, valamint az Ezermester Kiskönyvtár 1—2. kötetét Puskás Béla (8195, Királyszentistván, Fő u. 11.); az 1965/1—3—5—11—12-es, az 1966/5—9-es, az 1967/1—2-es, az 1968/6-os számokat Szakács Szilveszter (9012. Győr Ménfőcsanak, IX. Szél u. 15.). Becse József olvasónk (1062. Bpest. VI., Váci u. 1.) az 1957-es, az 1958-as, az 1959-es és az 1960-as évfolyamokat, továbbá az 1961/1—4-es, az 1962/12-es, az 1963/2—11-es, az 1965/11-es, az 1966/1—2—5-ös, az 1967/4-es, az 1970/1-es, az 1971/11-es, az 1972/1—6-os számokat keresi. Esetleg bekötött évfolyamsorozatok is érdeklik.

Eladásra kínálja Vári Imre (Nyugatmagyarországi Fűrészek 9701, Szombathely, Pf. 97.) az 1969-es, az 1970-es, az 1971-es és az 1972-es évfolyamok bekötött példányait; Schwarcz Istvánné (1136 Bp. Balzac u. 8—10.) az 1962/1-es, az 1965/9—10-es, az 1967/10—11—12-es, az 1970/1—8—9—11—12-es, az 1971/2—3—4—6—7—8—9—10—11—12-es, az 1972/1—3—4—5—6—7—8—9—11—12-es számait, valamint az Ezermester Kiskönyvtár 8-as és 10-es kötetét; Kolény Károly (1105 Bp. X., Kelemen u. 5.) az 1957/2-től 1970/12-ig megjelent számokat; Szabó Jenő (8600 Siófok, Hungária u. 97.) az 1957/1-es számtól kezdve a teljes évfolyamokat (Bekötés nélkül); Párkányi Emil (1135 Bp. XIII., Lehel u. 38.) az 1957/6—7-es, az 1960/11-es, az 1962/4—5-ös, az, 1965/1—8—9—10-es, az 1966/10-es, az 1967/1-es, az 1968/1—3—4—11-es, az 1969/2—7—8-as, az 1970/2—5—8—9—10—12-es, az 1971/2—3—4—5—7—10—11—12-es, az 1972/1—5—10—11—12-es, az 1973/1-es számokat.

Boros Miklós **cserére kínálja** az 1971/1-es és az 1972/5-ös számokat, megvételre keresi az 1967/1—2—3—5—11-es, az 1968/6—10-es, az 1969/4-es, az 1970/5-ös, az 1971/4—5—6—12-es, az 1972/4—9-es példányokat. Csehy József kárpát-ukrajnai olvasónk (Munkács, Vákarova utca 1.) cserére kínálja az 1969/9-es, az 1971/7—8—10—11—12-es számokat és az 1972-es évfolyamot — helyettük keresi az 1968/1—2—3-as számokat, továbbá az 1965-ben és korábban megjelent Ezermester példányokat.

*

Az elmúlt időszak leghasznosabb bírálatait Kuna János törökszentmiklósi és Tapodi Lajos budapesti olvasónk küldték be. Jutalmuk 100—100 Ft-os vásárlási utalvány.

*

Áprilisi számunk legjobb ötletének olvasóink a „Seprőmotor halászladikra" címűt minősítették, amiért is szerzőjét 100,— Ft-os vásárlási utalvánnyal utódíjaztuk.

A MAKSZY CSALÁD MINI ÖTLETEI

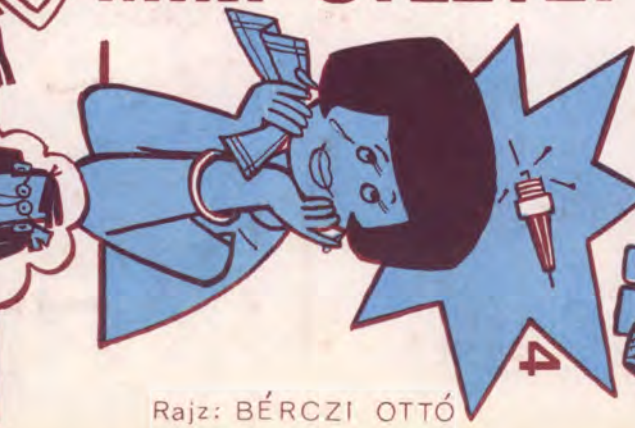

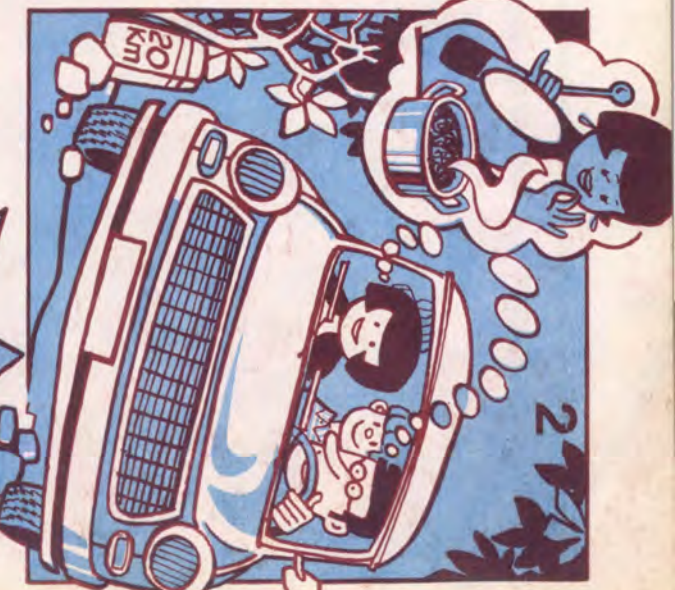

Rajz: BÉRCZI OTTÓ

Ára: 4,— Ft

SZERMESTER

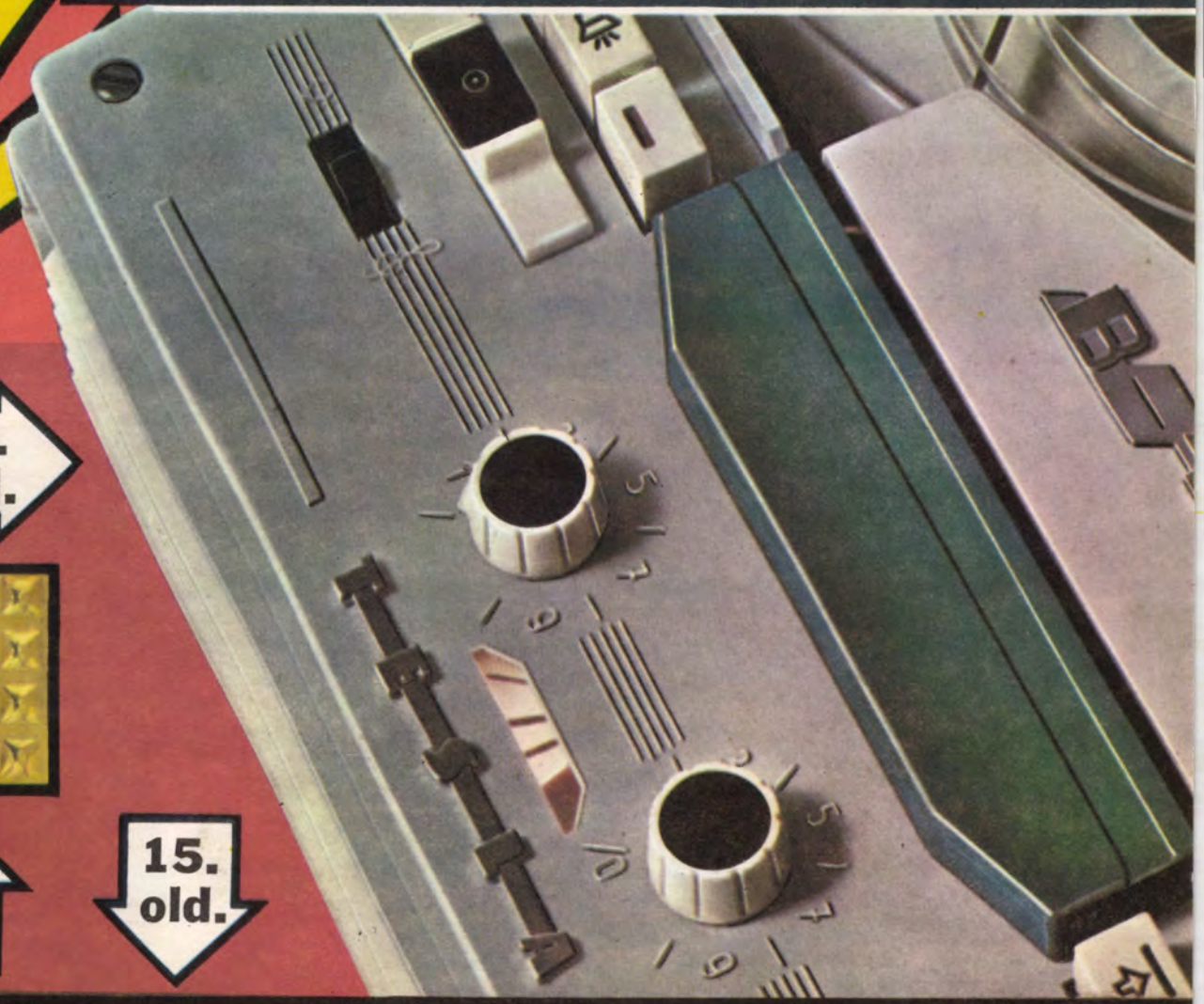

20. old.

30. old.

15. old.